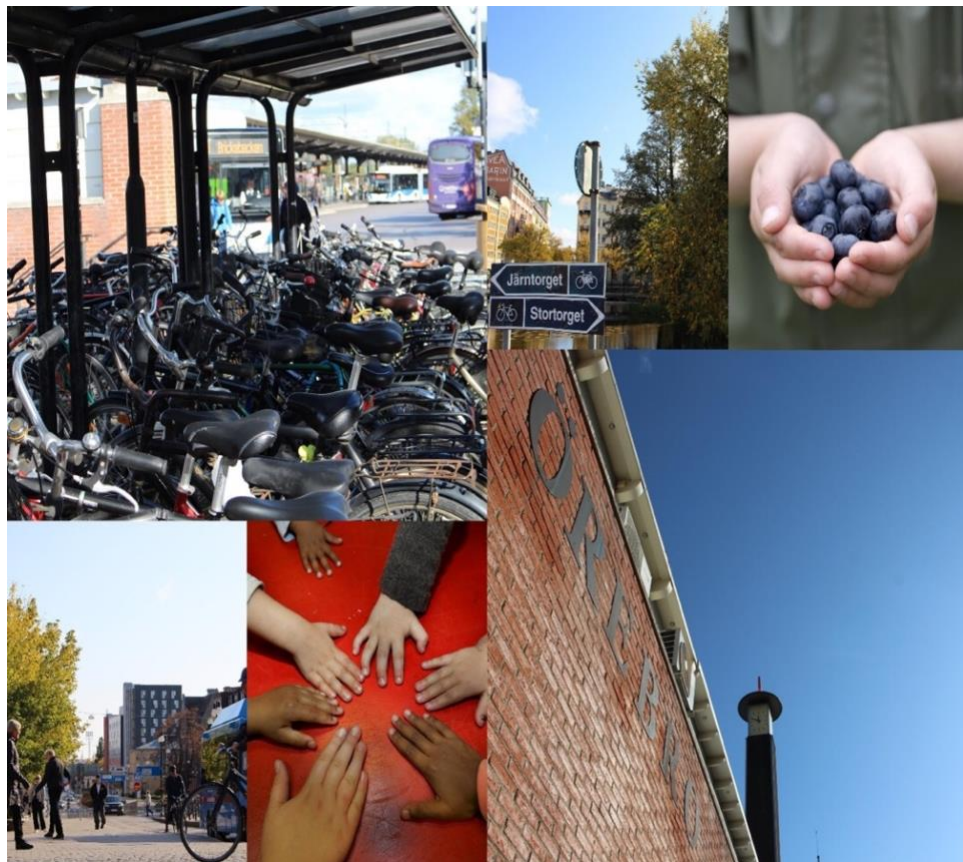

ETT ÖREBRO FÖR ALLA

Vänsterpartiets budget
Örebro Kommun 2021

Innehåll

<i>En budget för alla – inte bara för några få</i>	3
<i>Finansiering & resultat</i>	3
<i>Reformutrymme</i>	7
<i>Driftbudgetramar 2021</i>	11
<i>1 En välfärd att lita på</i>	12
Politiska mål	13
<i>2. Ett Örebro för alla – inte bara för några få</i>	19
Politiska mål	19
<i>3. Ett levande Örebro</i>	34
Politiska mål	34
<i>4. Möjlighet att jobba – tid att leva</i>	45
Politiska mål	45
<i>Bilaga 1 Driftbudgetförändringar 2020</i>	51

En budget för alla – inte bara för några få

Året 2020 kommer att gå till historien som det är då många saker i samhället förändrades dramatiskt. Coronapandemin som slog till har gett efterverkningar som vi länge kommer att få leva med. Pandemin har förändrat hur människor förhåller sig till varandra men självklart även de ekonomiska förutsättningarna. 2020 var det år då det blev extremt tydligt hur underfinansieringen av välfärden har skapat en organisation med sämre förutsättningar att hantera en omfattande samhällskris. Plötsligt blev det skrämmande tydligt hur personalen inom sjukvården, äldreomsorgen men även inom förskola och skola sliter hårt med en alltför stram budget. Redan innan krisen kom så visade prognos efter prognos på stora ekonomiska utmaningar på grund av den växande äldre och yngre befolkningen, något som innebär att färre personer i arbetsför ålder, genom den skatt de inbringar, måste försörja fler. Dessutom så visade även prognoserna att vi var på väg in i en lågkonjunktur och allt detta var innan pandemin slog till.

För Vänsterpartiet gjorde pandemin att de prioriteringar som gjorts de senaste 20 åren visar vilka enorma hål detta har skapat i våra viktigaste verksamheter. Vi, tillsammans med fackföreningsrörelsen, har länge lyft den underfinansiering som välfärden fått dras med men nu står vi inför ett akut läge. Det är med stort vemod som vi ser en Socialdemokratiskt ledd regering fortsätta i samma hjulspår, att enbart tillfälliga förstärkningar ges till välfärden. De långsiktiga satsningarna fortsätter att läggas på att sänka skatterna för de rika och därmed fortsätter underfinansieringen inom välfärden att vara ett faktum. Vänsterpartiets riksdagsgrupp har även i år lagt fram en tydlig vänsterbudget med många satsningar inom skola, förskola och äldreomsorg. Hade Vänsterpartiets riksbudget styrts så hade kommunens långsiktigt ekonomiska läge varit så mycket starkare.

I Vänsterpartiets budget, "Ett Örebro För Alla 2021", har vi därför valt en tydlig väg. Vi har lagt stora satsningar på att få upp välfärden till en basnivå där verksamheten kan börja fungera igen. Inte nog med att vi inte går med på de konstanta nedskärningarna inom förskola, skola, funktionsstöd och äldreomsorg, vi går dessutom längre och lägger totalt 156 miljoner i ramförstärkningar för att stärka upp vår välfärd. Denna stora satsning gör vi för att välfärden ska få det utrymme de behöver för att bedriva sin verksamhet. Människorna i välfärden behöver kunna stanna upp andas ut och börja jobba på riktigt istället för att slita hårt med att dra in några slantar här och några slantar där. De behöver få arbetsro så att de kan ta itu med de många utmaningar vi har, inte bara under 2021, utan även de kommande åren. I Vänsterpartiets Örebro så ser vi nu hur vi bygger ett starkt samhälle genom att välfärden, samhällets ryggrad, får de rejäla tillskott de behöver.

I Vänsterpartiets Örebro lämnas ingen bakom. I ett samhälle där vi tillsammans har rätt förutsättningar för att ta oss an dagens utmaningar kan vi skapa en stad som håller ihop, vi kan skapa en mer jämlik och attraktiv stad.

Tillsammans skapar vi ett Örebro för alla – inte bara för några få.

Martha Wicklund
Kommunalråd

Finansiering & resultat

Med Vänsterpartiets politik organiseras kommunens verksamheter på ett helt annat sätt än idag. Det krävs ett helhetstänk för att återställa decennier av skadliga marknadslösningar, privatiseringar och företagstänk. Varje enskild förändring kan inte alltid stå för sig själv, men krävs för att ekonomin och verksamheten ska gå ihop. En avgörande sådan förutsättning är att när Vänsterpartiet styr Örebro kommun drivs äldreomsorgen i kommunal regi. Endast då kan vi få överblick och kontroll över den sönderslagna hemvården och endast då kan vi få en ekonomi som håller och en verksamhet där personalen trivs och de äldre kan sättas centrum igen. Valfriheten ska handla om de äldres vardag, inte om företagens rätt att tjäna pengar på skattebetalarna.

Nedskärningar i välfärden är dålig ekonomi för kommunen. Vänsterpartiet sparar inte på Örebros unga, äldre och sjuka. I många fall kan det som tros vara en besparing här och nu visa sig leda till fördyringar i längden. Sjukskrivningstal och arbetsmiljö är två områden där vi riskerar se stora försämringar med de enorma besparingar som styret planerar. Örebro växer och befinner sig dessutom i en expansionsfas med stora investeringar i förskolor, skolor och äldreomsorg.

Decennier av hyvlingar har gjort att verksamheterna underfinansieras. Genom konceptet med New Public Management har man lånat teorier och verktyg från näringslivet och industrin, som inte fungerar i en kommunal verksamhet. Det finns en övertro på att offentlig verksamhet kan öka sin produktivitet liksom på ett löpande band som producerar till exempel bilar. Fler prylar ska produceras av färre anställda. Men så fungerar inte vård, omsorg och skola, vars verksamhet inte alls har samma möjligheter att öka sin produktivitet på samma sätt. Nedskärningar i kommunens verksamhet kan bara leda till att färre förskollärare måste leda större barngrupper, eller att färre undersköterskor måste springa allt fortare i hemvården.

Vi tar ansvar för kommunens ekonomi och alla våra förslag är fullt finansierade och går att genomföra. I Vänsterpartiets budgetförslag omfördelas medel från dyr organisering och drift med privat äldreomsorg till kvalitetshöjande insatser riktade mot unga och äldre såväl som personal i välfärden. Medel till flygplatsen omfördelas av klimatskäl till bland annat satsningar på kollektivtrafik samt till satsningar inom barn – och utbildningsområdet. Pengar som i dag satsas på otrygga timvikariat använder vi i stället till att skapa fler trygga fasta tjänster som höjer bemanningen i barn- och äldreomsorg.

Finanspolitiska ställningstaganden

Vanligtvis hade verksamheten kunnat lämna ett litet överskott för att investera i nya och renoverade lokaler. Men i år finns inte det utrymmet, utan vi föreslår ett slopat överskottsmål för 2021. Vi anser att den möjligheten finns i det korta perspektivet och den väger tyngre än alternativet med nedskärningar. Kommunen har efter bland annat en lång högkonjunktur och markförsäljningar en god likviditet och stark soliditet, vi kan därför finansiera en större del av våra investeringar med en lägre självfinansieringsgrad. Så undviker vi att spara sönder verksamheter som redan går på knäna och på så sätt undviker vi långsiktiga strukturella ekonomiska problem som annars skulle bli fallet. Utfallet i investeringsprogrammet de senare åren har dessutom varit en självfinansieringsgrad på över hundra procent.

Att finansiera kommunens egna investeringar med eget kapital är en kortsiktig lösning. Att ha ordning och reda i ekonomin är avgörande för en kunna bygga rättvis kommunal verksamhet med hög kvalitet. En ordnad ekonomi är också viktigt för att säkerställa att även framtida generationer kan utveckla sitt Örebro i en positiv riktning. Men det är också under

extraordinära händelser, som den rådande Coronapandemin, som kommunens starka soliditet kan användas.

I det långa perspektivet ser vi stora möjligheter att minska kostnaderna för kommunens investeringar. För det första befinner vi oss just nu i en mycket expansiv byggfas på grund av ett eftersatt byggande av verksamhetslokaler under många år, men vi ser att byggtakten kan plana ut till mer hanterbara nivåer framöver efter flera år av intensivt och nödvändigt byggande. Vi står också bakom de revideringar och framflyttningar som föreslagits i investeringsprogrammet.

Vi ser också stora potentialer med ett mer standardiserat byggande genom användande av modellhus för skolor, förskolor, vård- och omsorgsboende och LSS-boenden, vilket kan minska investeringskostnaderna markant på sikt. Vårt förslag om flexibla boende- och verksamhetsformer, kan också skapa en mer lättplanerad kommunal verksamhet, medan återbruk av byggmaterial kan minska investeringsbehovet i kommunens lokalbehov.

Men framförallt är det helheten av Vänsterpartiets ekonomiska politik och satsningar som har störst potential att skapa en mer robust kommunal ekonomi och verksamhet.

Privatiseringarna i äldreomsorgen har skapat en svåröversiktlig verksamhet med en rörig ekonomi. Med kommunal drift har vi lättare att planera verksamheten på längre sikt. Våra satsningar på arbetsmiljö, höjd grundbemanning och förkortad arbetstid har en positiv inverkan på både livskvalitet och ekonomi. Förutom de positiva effekter som personalen upplever direkt, så har tidigare försök med arbetstidsförkortningar visat på mycket stora långsiktiga effekter. Korta och långa sjukskrivningar minskar, kortare arbetsdagar gör att personalen trivs bättre och håller hela yrkeslivet. Detta löser i sin tur kostnadsdrivande utmaningar med hög personalomsättning och kompetensflykt som kommunen drabbas av idag.

- *Kommunalskatten för år 2021 ska vara 21,35kr.*
- *Överskottsmålet för år 2021 ska vara 0 %.*
- *Självfinansieringsgraden av kommunens investeringar uppgår till 66 %.*

Placera våra pengar klokt

Kommunen avsätter årligen stora resurser till framtida pensionsutbetalningar. Vänsterpartiet vill att hela pensionskapitalet ska placeras i räntebärande värdepapper istället för på börsen. Vi menar att börsplaceringar är alltför stort risktagande samtidigt som det är omöjligt att konsekvent tillämpa tillräckligt strikta etiska regler. Vid placeringar i statliga värdepapper vet man redan från början vilken avkastning som kommer att utgå och samtidigt står staten som garant för att pengarna betalas tillbaka. Det är en mycket tryggare placering som inte gör att nedgångar på börsen måste betalas av kommunens anställda och leda till bristande kvalitet i våra verksamheter. Kommunens satsningar ska också vara etiska och klimatsmarta och vi vill att Örebro kommun ska använda en bank med god skattemoral och ett hållbart och etiskt förhållningssätt.

- *Ta mindre risker med pensionspengarna.*
- *Säkerställ att vi använder en bank med god skattemoral och ett hållbart och etiskt förhållningssätt.*

Resultatbudget 2021

Resultatbudget <i>Belopp i mnkr</i>	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget rev 2020	EÖFA 2021	Budget 2021
Verksamhetens intäkter och kostnader	-8 611	-8 782	-8 758	-9 039	-8 975
- varav effektivisering generellt		120		18	70
Avskrivningar	-255	-245	-245	-280	-280
Verksamhetens nettokostnader	-8 866	-9 027	-9 003	-9 319	-9 255
Skatteintäkter	6 935	7 168	7 168	7 242	7 242
Generella statsbidrag och utjämning	1 940	1 877	1 877	2 077	2 077
Utökat statsbidrag "Välfärdsmiljarderna"		28	28	0	0
Summa skatteintäkter och utjämning	8 875	9 073	9 073	9 319	9 319
Verksamhetens resultat	9	46	70	0	65
Finansnetto	503	165	165	150	172
- finansnetto exkl. utdelning	453	120	120	125	125
- utdelning från bolagen (exkl ÖBO)	50	45	45	25	47
Årets resultat	512	211	235	150	237
Överskottsmål				0,00%	0,7%

Reformutrymme

Äldreomsorg i kommunal regi

Det är avgörande för kommunens ekonomi att äldreomsorgen återtas i kommunal regi. Hemtjänsten går sedan införandet av LOV (lagen om valfrihetssystem) med enorma underskott. De överskott som hemtjänsten hade innan införandet av LOV gick snabbt till underskott i hundramiljonersklassen. Det finns många problem med privatiseringarna, men det kan sammanfattas i två delar. Den ena handlar om den dyra administrationen och kontrollen av systemet, och den andra handlar om att systemet med LOV i sig är kostnadsdrivande. Dels slukar valfrihetssystemet enorma personella resurser för att hantera alla val och byte av utförare. För att säkerställa en likvärdig och rättvis kvalitet av omsorg för alla äldre krävs också en omfattande och dyr kontrollapparat. Och även om den redan idag slukar mycket ekonomiska resurser, så är det ändå inte tillräcklig för att göra de verksamhetsbesök som skulle behövas för att upprätthålla kvaliteten. Det krävs också avancerade och dyra IT-system som kommunen tillhandahåller till företagen.

Den andra delen är minst lika omfattande. Statskontoret och andra utredare har tidigare konstaterat att LOV är kostnadsdrivande, för både den privata och den kommunala delen. För det första är konkurrensutsatt hemtjänst otroligt ineffektivt. Att arbeta med människor kräver flexibilitet och en verksamhet som kan anpassa sig snabbt efter olika omständigheter. Men istället för att ett och samma arbetslag hanterar all verksamhet i ett område så finns det istället flera olika utförare, arbetslag, planeringssystem, fordon, vikariepooler med mera. Detta gör verksamheten dyrare för kommunen. Osäkerheten i verksamhetens omfattning över tid gör också planeringsarbetet närmast omöjligt. Det skapar en ryckig organisation som är i ständig omställning. Det motverkar också mycket av det viktiga kontinuerliga personalarbete som krävs för att vara en attraktiv arbetsgivare och både personalomsättningen och sjukfrånvaron är hög.

Det finns också incitament för de privata företagen att driva upp antalet fakturerade timmar, raka motsatsen till drivkraften i det rehabiliterande arbetssätt som styr kommunens egen verksamhet.

Örebro kommunägda bolag

Örebro kommun äger flera bolag där några genererar avkastning till kommunen för att finansiera en utbyggnad av välfärden i kommunen. I Vänsterpartiets budgetförslag ingår en utdelning om 25 miljoner kronor från Örebroporten. Däremot tycker vi inte att det är skäligt att ta utdelning från allmännyttiga bostadsbolaget Örebrostäder AB. Allmännyttan står för enorma utmaningar med att renovera stora delar av sitt gamla lägenhetsbestånd och vi anser inte att det i det läget finns utrymme för avkastning till kommunen.

Uppdrag som bolagen bör ha är också att liksom de kommunala verksamheterna följa klimatplanen. Örebrostäder, Örebroporten och Futurum ska anlägga solpaneler på fastigheternas tak och bör erbjuda tjänstecyklar och elbilar istället för fossildrivna tjänstebilar som i dag till sina anställda.

Vi anser att uppdraget för Örebrokompaniet bör ses över och effektiviseras. Syftet för Örebrokompaniet ska vara att marknadsföra kommunen generellt och hjälpa olika arrangörer i kommunen med sin marknadsföring. De ska inte vara en arrangör själv och bör exempelvis inte satsa på egna evenemang liknande Race Day som både belastade klimatet och normaliserade utsläpp som behöver minska. Vi ser inte att Örebrokompaniet är rätt instans

för att dela ut medel till elitidrottsklubbar, den uppgiften bör istället gå tillbaka till Fritidsnämnden. På samma sätt ser vi att Kulturnämnden är mer lämpade att dela ut det stöd som delas ut till olika kulturevenemang, något som idag sköts av Örebrokompaniet.

Privatisera Örebro Airport

Örebro kommun är delägare i bolaget Örebro Airport och lägger 17 miljoner kronor årligen i anslag till flygplatsen. De senaste åren har dessutom bolaget gått med underskott på grund av dåliga satsningar på extra flyglinjer som kommunen fått täcka upp för med extra medel. Coronapandemin har ytterligare visat på flygets brister och kommer med stor säkerhet att påverka ekonomin för Örebro Airport och ägarnas ansvar väldigt negativt. Vi ser det som orimligt och oansvarigt att satsa på flyg i en tid då målet måste vara att minska klimatpåverkan drastiskt samtidigt som nya forskarrön duggar tätt kring vilken miljöbov flyget är. Denna miljöskadliga subvention med skattemedel måste upphöra. Vi vill hellre att kommunen satsar på mer miljövänliga trafiklösningar som tåg och "superbussen" Bus Rapid Transit.

- *Örebro kommun ska lämna Örebro Airport och sluta subventionera flyget.*

Sänk kommunens kostnader för konsulttjänster

Under lång tid har kommunen haft stora kostnader för köp av konsulttjänster. Vi ser att trenden har vänt något, men vi vill se ytterligare minskningar av konsultköp. Vi inser att det finns funktioner i en kommun där man behöver köpa in kompetens utifrån, framförallt under kortare tid. Men utgångspunkten ska alltid vara att det är kommunens egen personal som utför kommunens uppdrag. Och att ha konsulter på fasta tjänster är aldrig en lösning. Vi behöver se över hur kommunen arbetar med anställningar och hur vi ser till att Örebro kommun blir en attraktiv arbetsgivare för att minimera köpet av konsulter. Vi behöver använda kompetens som finns i kommunen bättre och i stället jobba med kompetensförsörjning för att klara projekt och utredningar själva.

- *Minska köp av konsulttjänster.*

Höjd grundbemanning, färre timanställningar

När Vänsterpartiet styr äldreomsorgen kommer heltid och fast anställning vara norm för personalen. Deltid ska vara en möjlighet och timanställningar ett undantag. Vi anser att mer av korttidsfrånvaron kan täckas upp av den egna personalen, istället för dyra timanställningar. Med en högre grundbemanning kan vi snarare spara pengar än tvärt om. För vi vet ganska exakt hur mycket korttidsfrånvaro vi har varje dag. Och när vi dessutom har återkommunaliserat äldreomsorgen får vi en mycket bättre överblick över hela verksamheten och korttidsfrånvaron kan hanteras inom verksamheten på ett mycket mer effektivt sätt än idag.

Förläng fordonsflottan och hyvla på asfalten

I det nya investeringsprogrammet görs flera svåra prioriteringar. Eftersatt verksamhet och behov som egentligen borde investerats i redan 2021 tvingas på framtiden. I den svåra situationen vi nu befinner oss, ser vi behov av att se över alla typer av investeringar som inte är akuta. Vi i Vänsterpartiet anser att vi borde kunna justera inköpen av fordon en aning. Det får absolut inte påverka verksamheterna eller trafiksäkerheten negativt. Men varje månad och år ett fordon kan rulla är en besparing för kommunen, men framförallt en besparing för klimatet, när ett fordon mindre produceras. Vi anser också att vi kan göra vissa besparingar på asfaltsunderhållen.

Samnyttjande av lokaler

Idag finns det lokaler i kommunen som står tomma under delar av dagarna. Det kan vara allt från skollokaler, bibliotek eller andra kommunala lokaler som är tomma kvällar och helger. Coronapandemin har också skapat nya rutiner och praxis med distansmöten och hemarbete, vilket kommer att skapa ett visst minskat behov av lokalytor. Vi har ett rikt föreningsliv i Örebro och behovet av lokaler syns tydligt genom till exempel myllret av aktiviteter i Föreningarnas hus och hos de olika studieförbundens verksamheter. Vänsterpartiet anser att vi kan öppna upp kommunens lokaler mer för föreningar men även för folkbildningen som ständigt söker efter nya lokaler. Vi tror att det finns många vinster i det både genom mer naturliga samarbeten men även att lokaler som annars står tomma får komma till användning. Även kommunens egna verksamheter behöver kartläggas för att se hur vi skulle kunna använda våra lokaler mer effektivt men det kräver ett nytt synsätt och att vi är villiga att göra saker på andra sätt. Samnyttjande av lokaler bör också planeras in när kommunen bygger nytt, för att på så sätt minska investeringskostnader på sikt.

Mer vegetarisk kost i verksamheterna

I kommunen så har vi idag en ganska stor kostorganisation; allt från skolmat till mat på äldreboenden. Vi ser idag att köttkonsumtionen fortfarande är relativt hög, med några få undantag. Därför anser vi att det finns stora möjligheter att använda mer vegetabilier i maten för att skapa en grönare, mer hälsosam och mer klimatvänlig mat. Det finns många olika sätt att göra det på med mer vegetariska rätter men även genom att dryga ut de kötträtter som serveras med mer grönsaker. Kompetensen kring vegetarisk mat behöver utvecklas i kostorganisationen så att den vegetariska maten både smakar godare och ser mer aptitlig ut. På så sätt hjälper det kommuninvånarna att ställa om sin kost, genom så kallad nudging som är ett sätt att uppmuntra människor att göra bättre val. De interna konferenser och event som kommunen håller i borde dessutom alltid servera vegetarisk mat som huvudregel, med kött som tillval. Matsvinn är dåligt för både kommunen och klimatet och ska alltid minimeras så långt det går.

Återbruk i alla led

Vi behöver ta ett ordentligt tag i frågan om återbruk. I kommunen finns idag flera förråd med gamla med välfungerande möbler av olika slag. Vänsterpartiet anser att vi behöver jobba med att försöka minimera inköp av nya produkter genom att bland annat göra i ordning de möbler vi redan har, köpa in mer återanvända produkter och att därigenom främja nya innovativa gröna metoder. Våra verksamheter måste se mer potential i det vi redan har. Men även ur ett hållbarhetsperspektiv måste vi framförallt komma bort från den ständigt ökande konsumtion som är en del i de klimatproblem som vi ser idag.

I den expansiva fas som Örebro befinner sig i finns det också enorma vinster i göra genom återbruk av byggmaterial och huskonstruktioner. När kommunala verksamheter eller bolag river eller renoverar gamla hus bör material återvinnas för att kunna användas i andra konstruktioner. De bör också se över om delar eller hela stommen i huset kan stå kvar, som grund för det nya huset.

Sänkta arvoden för heltidspolitiker

Örebro kommun har en modell för demokratin där partierna får resurser för att kunna vara pålästa, möta medborgarna och utföra sina politiska förtroendeuppdrag på ett seriöst sätt. Flera hundra fritidspolitiker utgör grunden i den lokala demokratin och är en förutsättning i att kommunen sköts på ett bra sätt och att Örebroarna får demokratisk insyn i verksamheterna, det tycker vi är bra. Vi i Vänsterpartiet anser däremot att ingen borde vilja bli politiker för att tjäna mycket pengar och driver alltid frågan om att sänka politikerarvodena till mer rimliga nivåer. Vi tycker också att det ska vara liknande förutsättningar för politiker på alla nivåer och driver framförallt arvodesfrågan i Sveriges riksdag, som sätter nivån för arvoden i hela landet. Nivåerna för heltidspolitiker, det vill säga kommunstyrelsens ordförande och kommunalråden, är för höga i Örebro kommun. Och ännu mer sedan de höjdes med drygt 10 % i och med ett beslut i juni 2018. I tider när kommunens personal och verksamheter förväntas spara in och effektivisera, anser vi att kommunens politiker är de som det ska sparas in på allra först. Vi i Vänsterpartiet anser att ingen politiker i Sverige ska få behålla mer än 5/8 av ett basbelopp (ca 29000:- efter skatt år 2020).

- *Sänk kostnaderna för politikerarvoden.*

REFORMUTRYMME EÖFA 2021	
Avskaffa LOV/LOU & återta vobo	-23 000
Minskad administration för privatiseringar	-17 000
Minskad admin, fler fasta anställningar BoU/SoV	-3 000
Minska dyra konsultkostnader & bemanningsföretag	-10000
Privatisera Örebro Airport	-17 000
Omprovning Örebrokomapiet	-3000
Höjd andel återbruk i kommunens verksamhet och byggande	-7 000
Samutnyttjande lokaler	-5 000
Minskad köttkonsumtion	-3000
Effektivisering IT & Kommunikation	-2 000
Minskade politikerkostnader (10%)	-4 600
Framflyttade investeringar för asfalsunderhåll	-500
Framflyttade investeringar för fordonsinköp	-500
Omprovningar KS/KSU of örutsett	-6 500
Summa	-102 100
Lägre överskottsmål (än ÖSB)	-65000
Uttag Örebroporten	-25000
SUMMA FINANSIERING	-192 100

Driftbudgetramar 2021

Driftnämnd/anslag, belopp i miljoner kronor	EÖFA 2021	ÖSB 2021	Diff
Summa nämnder	8 892,5	8 775,0	117,4
Programnämnd Barn- och utbildning	3 921,6	3 842,8	78,7
Programnämnd Social välfärd	3 334,8	3 256,7	78,1
Programnämnd Samhällsbyggnad	706,6	702,8	3,8
Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnd	546,7	540,4	6,3
Kommunledning	40,9	45,5	-4,6
Kommunstyrelseförvaltning	331,5	376,5	-45,0
Landsbygdsnämnd	6,3	6,2	0,1
Stadsrevision	3,9	3,9	0,0
Valnämnd	0,2	0,2	0,0
Utrymme för kommunstyrelsen	290,8	323,3	-32,5
Oförutsedda behov – Kommunstyrelsen	19,5	26,0	-6,5
Oförutsedda behov – KS utskott	1,6	1,6	0,0
Utrymme för överfört resultat	10,0	10,0	0,0
Utrymme för generella kostnadsökningar	178,8	203,8	-25,0
Utrymme för kostnadsökningar investeringar ofördelat	74,9	75,9	-1,0
Utrymme för kostnadsutjämnings effekter	0,0	0,0	0,0
Riktad omprövning hyra ofördelat	0,0	0,0	0,0
Politiskt utrymme ospecificerat	6,0	6,0	0,0
Kommungemensamma verksamheter	223,7	243,7	-20,0
Nerikes brandkår	86,5	86,5	0,0
Omställning och kompetens	10,0	10,0	0,0
Övrigt	28,3	28,3	0,0
Länsmusiken	44,7	44,7	0,0
Örebro Läns Flygplats AB	0,0	17,0	-17,0
Gemensamt	0,0	0,0	0,0
Örebrokompaniet	19,7	22,7	-3,0
Facklig verksamhet	18,4	18,4	0,0
Utrymme för kompetensförsörjning	13,0	13,0	0,0
Sociala investeringar	3,0	3,0	0,0
Kommungemensamma statsbidrag	-86,0	-86,0	0,0
Flyktningstatsbidrag	-48,0	-48,0	0,0
Maxtaxa BO	-38,0	-38,0	0,0
Finansiering	-281,4	-281,4	0,0
Personalförsäkringsnetto	-286,4	-286,4	0,0
Pensionskostnader	416,0	416,0	0,0
Semesterlöneskuldförändringar	20,0	20,0	0,0
Kapitalkostnader	-346,2	-346,2	0,0
Försäljning tomträtter	-20,0	-20,0	0,0
Exploateringsintäkter	-65,0	-65,0	0,0
Avskrivning lån	0,2	0,2	0,0
Driftbudget totalt	9 039,5	8 974,6	-64,9

1 En välfärd att lita på

Under många års tid har vi sett en underfinansiering av välfärden med återkommande besparingar på grundläggande funktioner som skola och omsorg. Under coronakrisen har det blivit extra tydligt att välfärden utgör själva stommen i vår kommun; en haltande välfärd resulterar i en haltande kommun. Vänsterpartiet går inte med på de återkommande besparingarna i välfärden i Örebro utan vi höjer istället ramarna rejält för att stärka den. I en stad som växer vill vi ta ansvar för att alla Örebros medborgare har tillgång till en god välfärd, har någonstans att bo och får den hjälp som de behöver.

Vänsterpartiet väljer därför att göra tydliga ramförstärkningar inom programområdet Barn och utbildning samt Social välfärd. Styrande partier har både på riks och lokalt hyvlat så mycket i verksamheterna att vi nu ser ett behov av att få upp basnivån för att överhuvudtaget kunna göra mer riktade satsningar längre fram. När vi satsar på välfärden ökar vi jämlikheten, skapar fler jobb och ser till att Örebro är en kommun som är trygg och bra att leva i.

Vi vill bygga världens bästa välfärd – utan vinstintressen. Trots styrets försöka att lappa och laga ett dåligt system så ser vi att det inte hjälper. Vi vill öka den enskildes inflytande över den egna omsorgen. Det betyder rätten att kunna bestämma över vilken hjälp en får och hur den utförs. En stor majoritet av Örebros äldre vill ha kommunal omsorg. Att därför tvinga in dem i privatiseringscirkusen är i långa loppet ohållbart.

Vi vill återkommunalisera äldreboenden som drivs på entreprenad och se en hemtjänst i kommunal regi. På så vis kan vi lättare garantera en trygg omsorg och goda arbetsförhållanden för våra anställda. Det är också en garanti för att skattemedel används med omsorgsintresse istället för vinstintresse som drivkraft. När sparkrav dyker upp inom äldreomsorgen minskas ofta personalstyrkan. Det gör att det inte alltid finns tillräckligt med personal för att tillgodose tillräcklig tillsyn under hela dygnet. En trygg äldreomsorg kräver att det alltid finns personal som har tid för de äldres behov.

Vår välfärdspolitik i Örebro kommun baserar sig på vittnesmål från fackförbund och samtal med Örebros medborgare liksom på erfarenheter från de senaste årens privatiseringsexperiment som har orsakat stor skada på välfärden.

I förskolan och skolan ska barn och elever få möjlighet till utveckling och kunskap som gör att de själva kan vara med och forma sin egen framtid och det ska finnas förutsättningar som gör att alla elever, både flickor, pojkar och icke-binära, oavsett familjebakgrund når målen. I förskolan vill vi på sikt minska barngrupperna för att ge barnen en tryggare och mer utvecklande miljö och se till att både behålla och rekrytera kompetens. För att kunna uppnå detta så måste själva grundnivån inom förskolan och skolan höjas. Genom en ramförstärkning till barn och utbildning samt satsningar på att höja lönen för exempelvis barnskötare blir det lättare att rekrytera och behålla personal vilket i sin tur ger en mer stabil verksamhet.

Vi vill ha en sammanhållen skola för alla där stöd i studier erbjuds i skolan och där lärares administrativa börda minskar och antalet vuxna med olika professioner i skolan ökar både i klassrummet och på skolgården. Kommunens information ska finnas eller kunna översättas på flera språk. Det är viktigt för medborgaren som ännu inte lärt sig svenska tillräckligt bra och det är viktigt för rättssäkerheten att kommunen följer lagen när det handlar om att erbjuda tolk till den som behöver det i sina kontakter med kommunen. Vi behöver se till att de nationella minoriteter som finns i kommunen får den hjälp och stöd som de har rätt till samt att Örebro kommun, som faktiskt även räknar teckenspråket som en del av minoritetsspråken, ser till att ha ett särskilt fokus här.

Politiska mål

- *Investera skattemedlen i kommunalt driven omsorg – avskaffa privatiseringarna.*
- *Utveckla nya former av tidsplanering tillsammans med verksamheterna.*
- *En ny chefsstruktur för hemvården arbetas fram tillsammans med fackförbunden.*
- *Gör kommunen till en attraktiv arbetsgivare så att kommunen kan attrahera den arbetskraft som behövs och helt slippa behov av bemanningsanställda.*
- *Utveckla kartläggningen av språkkompetens hos personal och språkbehovet hos kommunens äldre medborgare i behov av omsorg.*
- *Verka för att kompetensutbilda personalen inom äldreomsorgen*
- *Förbättra samverkan mellan regionen, kommunen, Örebro universitet och FUFA.*
- *Jobba för mindre barngrupper och färre barn per vuxen i förskolegruppen.*
- *Se till att alla elever har rätt till studiehjälp på schemalagd skoltid av utbildade lärare.*
- *Utveckla modersmålsundervisningen och säkerställ att elever får förutsättningar för att delta.*
- *Säkerställ att alla barn får rätt hjälp utifrån sina egna förutsättningar. Fler vuxna i skolan – och rätt kompetens för att kunna ge rätt stöd åt eleven.*
- *Minska de administrativa uppgifterna för förskole- och grundskolelärare.*
- *Anställ teckenspråkiga personer i kommunen.*
- *Ge äldre möjligheten att köpa mat i skolmatsalar.*
- *Satsa på en förstärkt elevhälsa med transkompetens.*

Skapa verklig välfärd – stoppa slöseriet med skattemedel

Varje år betalar kommunen mångmiljonbelopp till privata bolag. En del av de skattepengarna går till privata vinster som var menade att komma Örebro medborgare till nytta. Omsorgs- och LSS-boenden på entreprenad och LOV (lagen om valfrihet) inom hemvården är system för privatisering som försvårar demokratisk insyn och dessutom sänker kvaliteten på välfärd. Utmaningsrätten är även ett system som är oberäkneligt och bör därför tas bort. Utöver det är dessutom de privata verksamheterna dyrare i längden. Marknadsanpassning försämrar arbetsvillkoren, minskar anställningsgraden, har en negativ effekt på jämställdheten samt skapar en otrygg arbets- och boendemiljö. På sikt urholkar det kvaliteten och kompetensförsörjningen inom omsorgsverksamheterna i Örebro kommun.

Systemet med LOV inom Social välfärd har kostat kommunen över en halv miljard kronor sedan det infördes. Vi i Vänsterpartiet tycker inte att de privata alternativen hör hemma i vår välfärd utan för att säkerställa att de äldre medborgarna i kommunen får den omsorg de förtjänar så ska omsorgen drivas i kommunal regi.

Med vår politik styrs verksamheterna av kommunen med demokratisk insyn och vi ser också över hur omsorgen kan bedrivas på ett mer kvalitativt och effektivt sätt än idag. Det finns bland annat möjligheter att bilda resultatenheter, intraprenader eller någon form av personalkooperativ. Syftet är att skapa välfungerande verksamheter med mer självbestämmande i personalgruppen som dessutom leder till en bättre arbetsmiljö och demokrati på arbetsplatsen. Vi vill stoppa slöseriet med skattemedel för att garantera en bra välfärd, trygga omsorg och trygga jobb.

- *Investera skattemedlen i kommunalt driven omsorg – avskaffa privatiseringarna.*
- *Avsluta avtalen med entreprenader inom omsorgen.*
- *Ta tillbaka verksamheterna i kommunal regi.*

Äldreomsorgens organisering

Kvaliteten i äldreomsorgen blir bara så bra som dess organisering och vi ser att verksamheterna dras med stora problem då borgerlig ideologi fått styra under många år. Istället för att lyssna på personalen och fackförbunden, har förändringar genomförts som inte går i takt med vare sig tiden eller verksamhetens behov. Tidsplanering och schemaläggning inom hemvården behöver ses över och utformas utifrån personalens förutsättningar och behov, inte bara genom blind tilltro till digitala system, som idag.

En grundbult i äldreomsorgens organisering är en struktur där besluten tas så nära de äldre som möjligt. I nuläget har cheferna inom hemvården orimligt många anställda att organisera, långt fler än inom andra kommunala verksamheter. Vi vill se en ny jämställd chefsstruktur som byggs nerifrån och upp, där varje chef ges förutsättningar för att ge personalen rätt stöd och att skapa en bra arbetsmiljö.

Även om kommunen inte använt sig av personal från bemanningsföretag så mycket under 2020 så har vi tidigare år sett att det nyttjats då den vanliga rekryteringen misslyckats. Förutom att det är dyrt för kommunen, skapar det en ryckig organisation för verksamheterna och en orimlig situation för den ordinarie personalen, som får bära allt ansvar för verksamheten. Vi anser att vi måste jobba på att göra kommunen till en attraktiv arbetsplats, så att den kan attrahera den arbetskraft som behövs utan att behöva använda bemanningsföretag.

- *Ta fram ett fungerande tidsrapporteringsystem och utveckla nya former av tidsplanering tillsammans med verksamheterna.*
- *En ny chefsstruktur för hemvården arbetas fram tillsammans med fackförbunden, med målet att varje chef ska ha färre underställda än idag.*
- *Gör kommunen till en attraktiv arbetsplats så att kommunen kan attrahera den arbetskraft som behövs och helt slippa behov av bemanningsföretag.*

Äldreomsorg på äldres språk

Örebro har många äldre medborgare med andra språk än svenska som modersmål, som är teckenspråkiga eller som invandrat till Sverige. För många äldre blir modersmålet allt viktigare för att kunna kommunicera med sin omgivning och för att känna sig trygga. Ett exempel på detta är att personer som drabbas av demenssjukdom ofta går tillbaka till sitt modersmål och helt tappar sina svenska språkkunskaper. Därför behövs också personal i kommunens äldreomsorg med olika typer av språkkompetens för att vi ska kunna ge bästa möjliga service, men också för att de äldre alltid ska ha någon att prata med. Kartläggningen av vilken språkkompetens som kommunens anställda har idag har påbörjats men behöver göras snabbare. Vi i Vänsterpartiet anser att språkkompetensen ska värderas högre vid nyrekrytering, särskilt i de språk som har en hög efterfrågan.

- *Säkerställ att kartläggning av språkkompetens hos personal och språkbehovet hos kommunens äldre i behov av omsorg fungerar fullt ut.*
- *Språkkompetens ska vara meriterande vid nyrekrytering*

Rättvis tillgång till näringsrik mat

Näringsrik, god och aptitlig mat är ofta avgörande för att kunna ha en god hälsa och ett aktivt liv. Det visar sig att äldre ibland får i sig för lite och för näringsfattig mat. Med en växande del fattigpensionärer riskerar det här problemet att förvärras. Vänsterpartiet anser därför att det är extra viktigt att den mat som tillhandahålls genom *Mat idag* – kommunens kostorganisation för äldre medborgare, tillhandahåller måltider med låga priser.

Vi vill dessutom att kommunen ser över möjligheten för äldre medborgare att även kunna få köpa mat i skolmatsalar eftersom det både motverkar matsvinn och säkerställer att äldre får i sig bra mat. Med tanke på den pågående pandemin så ska därför de äldre som tillhör riskgruppen få möjligheten att hämta ut matlådor även om det långsiktiga målet ska vara att de ska kunna äta maten på plats då det skapar en möjlighet till social samvaro och därigenom flera positiva psykosociala effekter. För att så många äldre som möjligt ska kunna ta del av det så ska maten erbjudas till självkostnadspris.

- *Ge äldre möjligheten att köpa mat i skolmatsalar.*

Höjd kompetens kring äldres hälsa och livssituation

Kunskapen om äldres sjukdomar kan vara till stor hjälp för det förebyggande arbetet i den kommunala äldreomsorgen. Som ett stöd till det arbetet behöver kontaktytorna mellan regionens sjukvård och kommunens äldreomsorg öka. Att vidareutbilda personalen inom äldreomsorgen och ge dem spetskompetens ska vara en möjlighet genom en nära samverkan

mellan Region Örebro Län, Örebro kommun, Örebro Universitet samt Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete (FUFA). Den kompetenshöjande verksamheten är en viktig del av FUFA:s verksamhet och ska därför bedrivas inom befintlig budget. Vi vill ge personalen inom äldreomsorgen en chans att vidareutbilda sig, utan att behöva leva på studiemedel. På så vis kan vi säkerställa viktig kompetens stannar i kommunen utan att skapa ekonomiska hinder som försvårar dessa karriärsdrag.

- *Verka för att kompetensutbilda personalen inom äldreomsorgen*
- *Förbättra samverkan mellan regionen, kommunen, Örebro universitet samt FUFA.*

Jämlik möjlighet till måluppfyllelse i skolan

Alla barn och unga ska ha lika möjligheter att utvecklas i skolan och i samhället. Det är nödvändigt för ett samhälle på lika villkor, fritt från klyftor och orättvisor. Skolan ska vara helt avgiftsfri och plånboken ska inte styra möjligheten för barnen att få en bra utbildning eller delta i skolans aktiviteter. Vänsterpartiets skola är läxfri eftersom all utbildning sker på ordinarie skoltid och de elever som har svårigheter får extrahjälp utan användning av läxor. Det finns skolor som följer den principen idag och det är fullt möjligt att införa på alla skolor.

Idag finns det projekt för att höja rankingen på Örebro skolor i statistiken, men för Vänsterpartiet är det viktigare att prata om att öka elevernas kunskaper och måluppfyllelse. Satsningar bör baseras på forskning och samtidigt ha ett tydligt elevfokus. Det behöver inte alltid vara åtgärder i klassrummet som ökar elevers kunskaper utan kan lika gärna handla om sociala insatser i hemmet, om ökat trygghetsarbete eller kreativa aktiviteter som bidrar till barns och ungas utveckling positivt. För flerspråkiga barn är undervisningen i modersmål och rätten till studiehandledning viktigt då det bidrar positivt till kunskapsutvecklingen. Modersmålsundervisningen måste organiseras så att eleverna med lätthet kan delta.

Vi vill säkerställa att de nyanlända får en bra start i Sverige genom olika åtgärder. Det kan till exempel handla om att ge mer resurser och kompetens till elevhälsan och till klassrummet. Det är också viktigt att det finns studiehandledare och modersmåls lärare som kan stötta eleverna extra. Genom en förstärkt ram till Programområdet Barn och utbildning så ger vi bättre förutsättningar för nyanlända barn.

- *Se till att alla elever har rätt till studiehjälp på schemalagd skoltid av utbildade lärare.*
- *Säkerställ att skolans verksamhet riktad mot nyanlända barn håller en hög standard.*
- *Säkerställ att de elever som har behov får modersmålsundervisningen och bättre förutsättningar för att delta.*
- *Säkerställ att skolan är läxfri för en mer jämlik skola.*

Bredare kompetens – fler vuxna i förskolan och skolan

Antalet barn i Örebro ökar och det är positivt. Det innebär att vi måste bygga ut med många nya förskoleavdelningar. Samtidigt som vi måste ordna fler nya platser får vi inte glömma att det långsiktiga målet är mindre barngrupper i förskolan. Mindre grupper krävs för att bedriva en utvecklande pedagogisk verksamhet enligt läroplanen, för att öka tryggheten hos barnen men också för att vi ska kunna behålla och rekrytera pedagoger. Genom Vänsterpartiets ramförstärkning inom programområdet barn och utbildning skapar vi förutsättningen för att

få in fler vuxna i verksamheten vilket är en viktig grundförutsättning för att kunna arbeta med att minska barngrupperna.

Vi ser att arbetslösheten har ökat i samband med coronapandemin vilket betyder att kommunen behöver vara extra flexibla i att kunna erbjuda barnomsorg snabbt då vårdnadshavare som blivit arbetslösa erbjuds jobb. Vi vill också säkerställa att alla som behöver barnomsorg ska erbjudas det, oavsett vilka tider på dygnet som behovet uppstår.

Att ha ett språk att kommunicera med är livsviktigt. Barns språkutveckling börjar långt innan de börjar läsa och skriva, därför är just språkutveckling en av de viktigaste sakerna som förskolan ska jobba med. Där spelar den flerspråkiga personalen en viktig roll som vi ska ta tillvara på.

Teckenspråkiga barn så som döva barn eller hörande barn till döva föräldrar behöver få möjlighet att utveckla sitt modersmål, teckenspråket. Detta eftersom de måste ha goda möjligheter att kommunicera och inte riskera att bli isolerade i förskolan. Idag blandas döva barn med icke-teckenspråkiga barn, och dessutom kan inte all personal kommunicera via teckenspråk, vilket gör att barnen till viss del blir isolerade. Dessutom ser vi att det är få pedagoger som behärskar teckenspråket så väl att de kan bidra till den språkutveckling som alla barn har rätt till enligt Förskolans läroplan. Det är ingen bra förutsättning för att kunna utvecklas och växa, någon som alla barn har rätt till. Sedan barnkonventionen började gälla som svensk lag i januari 2020 så är det kommunens ansvar att säkerställa att alla barn kan göra sin röst hörd, något som gäller oavsett vilket modersmål barnet har.

På Örebros förskolor ser vi en ojämlikhet när det gäller personalgruppernas utformning. Vissa förskolor har en hög andel förskollärare medan andra har en större andel barnskötare det skapar sämre förutsättningar för vissa förskolor. Vi vill istället se till att öka antalet legitimerade förskollärare på de kommunala förskolorna, med särskilt fokus på de som idag har få. I snitt går det 12 barn per förskollärare inom de kommunala förskolorna, en siffra vi tycker är för hög. Vi vill göra en särskild satsning inom personalområdet för förskolan. Det handlar om att säkerställa fler utbildade förskollärare på förskolorna för att göra utbildningsnivån mer jämlik.

Vi ser att det finns stora behov av att möta barn med särskilda behov på rätt sätt. Därför vill vi säkerställa att behoven tillgodoses och att vi har all specialkompetens som behövs i skolan. Det kan förutom fortbildning av befintliga lärare handla om att det ska finnas elevassistenter, speciallärare och specialpedagoger att tillgå när behovet finns och goda samarbeten med skolpsykologer, kuratorer och skolsköterskor som tillsammans eller var för sig kan säkerställa att barnet klarar av sina skolår efter egen förmåga. Utöver detta är det viktigt med fler vuxna med olika uppgifter närvarande både i klassrummet och på rasten som stöd både i lärandesituationer och i sociala kontakter mellan elever.

I dag utför både förskolläraren och grundskolläraren många administrativa uppgifter och det finns undersökningar som visar på att pedagogerna har svårt att få ihop tillräckligt med lektionstid. Därför anser Vänsterpartiet att vi behöver se till att lärarna får mer lektionstid genom att föra över viss administration till andra yrkesgrupper.

Idag finns det en hel del problem med psykisk ohälsa hos ungdomar och vi ser att grupper som transpersoner sticker ut i statistiken, särskilt när det kommer till självmordsfrekvensen. Vi anser att elevhälsan behöver ha kunskapen att kunna fånga upp dessa människor på rätt sätt och i nära samarbete med sjukvården, vi gör därför en särskild satsning på det.

- *Jobba för mindre barngrupper och färre barn per vuxen i förskolegruppen.*
- *Arbeta aktivt med kompetensförsörjning för att kunna hålla nere antalet barn per förskollärare.*

- *Säkerställa att teckenspråkiga barn inte blir isolerade och har goda möjligheter att utveckla sitt språk.*
- *Säkerställ att alla barn får rätt hjälp utifrån sina egna förutsättningar. Fler vuxna i skolan – och rätt kompetens för att kunna ge rätt stöd åt eleven.*
- *Minska de administrativa uppgifterna för förskole- och grundskolelärare.*
- *Satsa på en förstärkt elevhälsa med transkompetens.*

Anställ teckenspråkig kompetens

Det är tio år sedan Örebro kommun utropade sig till Europas Teckenspråkiga huvudstad och trots att vi både har en handlingsplan samt att den teckenspråkiga gruppen är en del av vårt arbete med svenska minoriteter så har vi få anställda som har teckenspråket som sitt modersmål. I dag formuleras många platsannonser på ett sätt som gör att döva inte ens kan söka. Det finns många som är döva eller hörselskadade som har viktig kompetens både från akademiska studier men även kulturellt. Örebro kommun behöver därför se till att ta tillvara på den kompetens som finns i kommunen utan att diskriminera den teckenspråkiga gruppen. Vi vill därför att kommunen anställer fler teckenspråkiga personer, särskilt personer som är döva, hörselskadade eller dövblinda.

- *Anställ teckenspråkiga personer i kommunen*

2 Ett Örebro för alla – inte bara för några få

För oss är det viktigt att Örebro är en kommun där alla har samma möjligheter att växa, utvecklas och leva. Vi vill se en kommun som inte gör skillnad på personer med hög inkomst eller låg inkomst, där det inte spelar någon roll om du bor på landet eller i stan eller om du är född i Sverige eller inte. I Vänsterpartiets Örebro får alla människor plats och alla människor behövs oavsett vilka förutsättningar just den människan har. Att minska klyftorna i samhället och att fördela resurser efter behov är grundläggande för att utjämna skillnaderna i barns uppväxtvillkor. Att vi jobbar aktivt med handlingsplanen för att motverka barnfattigdom är viktigt och vi ska ha nolltolerans mot vräkningar som påverkar barn. Med Vänsterpartiets politik vill vi ge barnen en ljusare framtid där de själva kan vara med och påverka, med vår politik fångar vi upp människor tidigt innan de riskerar att hamna i kriminalitet.

Örebro ska vara en trygg kommun för alla, oavsett könstillhörighet, könsuttryck, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, funktionsvariation, etnicitet eller religiös övertygelse. Vi satsar på kompetensutveckling inom jämställdhet och hbtqi-frågor hos personalen i förskolor och skolor. Vi ser till att ge resurser åt elevhälsan för att fånga upp unga som lider av psykisk ohälsa men även för att ge dem transkompetens för att transpersoner är en grupp som drabbas hårt av psykisk ohälsa.

Arbete eller en meningsfull sysselsättning är grunden för personlig frihet, delaktighet i samhällslivet och självständighet. Vi verkar för att alla ska ha möjlighet att ha en meningsfull sysselsättning oavsett om det är ett reguljärt arbete eller exempelvis genom daglig verksamhet eftersom vi vet att en meningsfull sysselsättning är viktig för att motverka isolering, psykisk ohälsa och sjukdom. För den som av något skäl behöver samhällets stöd ska fokus ligga på att få stöd snarare än att kontrolleras.

Örebro ska vara en kommun som ständigt utvecklas. Jämställdhets- och barnperspektivet måste finnas med i stadsplaneringen och genom bättre planering och byggnation kan vi också bygga bort segregation och klyftor. Vi vill att Örebro ska ha alla slags boendeformer blandade i våra områden, även på landsbygden, men hyresrätterna behöver bli fler. Vi ser framförallt ett stort behov av hyresrätter med en rimlig hyra. Vi behöver säkerställa att landsbygden ges möjlighet att leva genom en rik flora av företag, bostäder och fritidsaktiviteter. För Vänsterpartiet är det viktigt att landsbygden lyfts fram som en viktig del av kommunen. Vi vill ge invånarna goda möjligheter att bo på landet men ändå ha nära tillgång till staden.

Vårt samhälle ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionsvariation, det ska vara lätt att ta del av staden och att kunna transportera sig genom den. Färdtjänst ska likställas med ordinarie busstrafik, en resa med färdtjänst ska inte kosta mer än att ta den ordinarie bussen.

Politiska mål

- *All personal i förskola, skola och på fritidshemmen ska utbildas i normkritik, genus och jämställdhet.*
- *Jobba för att fler förskolor och skolor ska ha hbtqi-kompetens.*
- *Se till att elevhälsan har transkompetens.*
- *Se till att ansvariga grundskolelärare för sex- och samlevnadsundervisning får fortbildning i frågor rörande samtycke, jämställdhet och ungdomars nätvanor.*
- *Säkerställ att skolan har ett väl utvecklat samarbete med socialtjänsten för att hantera frågor kring hedersrelaterat våld och förtryck.*
- *Se till att fritidsgårdarna aktivt arbetar för att locka fler tjejer.*
- *Inför ett strategiskt arbete mot rasism i kommunens verksamheter.*

- *Bygg fler studentbostäder och billiga klimatvänliga hyresrätter.*
- *Slå vakt om hyresrätten och motverka utförsäljningar inom ÖBO.*
- *Stoppa värdeöverföringen från ÖBO.*
- *Sänk priset för den som vill åka färdtjänst till nivå med vanlig kollektivtrafik.*
- *Motverka hemlöshet genom uppsökande socialt arbete.*
- *Arbeta för att 3-timmarsbiljett ska gälla även med Örebros landsbygdstrafik.*
- *Arbeta för att återuppta satsning på sommaraktiviteter för seniorer och personer med funktionsvariation.*
- *Utveckla arbetet med unga vuxna för att bland annat motverka kriminalitet.*
- *Den som söker försörjningsstöd ska få råd och stöd för att komma vidare i arbete eller studier.*
- *Utred formerna för en ny flexibel boendeform.*
- *Arbeta för att utveckla det förebyggande arbetet med våldsutövande män.*

Fler bostäder, jobb och bättre bostadsområden

Bostadsbristen har stora konsekvenser både på individ- och samhällsnivå. Bostadsbristen utgör ett hinder för allt från integration och tillväxt till att kvinnor som lever i våldsamma relationer hindras från att bryta upp och gå vidare.

Under åren har vi sett hur styrande partier har sålt ut flera delar av Öbo:s bestånd. I vissa fall har vi till och med fått se hur tidigare välskötta hyresrätter har tillåtits förfalla. Det är tydligt att vi inte kan garantera vad som händer när Öbo säljer ut. Vi bryr oss om att hela Örebro ska leva och då är det extra viktigt att våra bostadsområden blomstrar, vi vill att människor ska ha samma förutsättningar oavsett var de bor. Vänsterpartiet kommer inte gå med någon försäljning av vare sig ordinarie bostäder eller studentlägenheter.

I Örebro byggs det mycket bostäder men nybyggda lägenheter har sällan hyror som passar alla grupper. Kommunen bör ta ett större ansvar i markanvisningen så att de lägenheter som byggs inte får för höga hyror. Ett arbete med detta är påbörjat och vi ser gärna en utvidgning och vidareutveckling av detta grepp. Vid nybyggnation ska det byggas energisnålt och behovet av anpassade lägenheter för funktionsnedsatta ska alltid tas i beaktande.

Trots att vi vill att det byggs många bostäder för att motverka bostadsbristen är det viktigt att vi behåller grönytor, parker och natur att vistas i. Vi anser att kommunen bör tillämpa Grönytefaktor, ett arbete som går ut på att säkerställa att fler grönytor planeras vid nybyggnationer. Andra större städer använder sig av detta arbetssätt som ett framgångsrikt sätt att få en grönare stad, något som vore enkelt att därför införa även i Örebro.

Många av Öbo:s lägenheter är byggda i mitten av 1900-talet och det gör att det nu finns ett stort behov av att renovera lägenheterna. Vi har sett hur de renoveringar som hittills gjorts har lett till stora hyreshöjningar och det kan vi inte acceptera. Vänsterpartiets hållning är därför att hyresgäster i Öbo:s bostadsbestånd inte ska betala för kommunens satsningar med sin hyra och därmed så säger vi nej till värdeöverföringen från Öbo. Vi vill istället att alla pengar ska återinvesteras i Öbo på ett sådant sätt att det kommer hyresgästerna till nytta. För att se till att Öbo agerar mindre som ett privat bostadsbolag och mer som det allmännyttiga bolaget det faktiskt är har Vänsterpartiet lagt flera motioner under 2020. Förutom att stoppa vinstuttaget från Öbo så föreslår vi bland annat att Öbo ska lämna Fastighetsägarföreningen som driver på för marknadshyror samt vidta åtgärder för att pressa hyror vid nyproduktion.

- *Bygg fler studentbostäder och billiga klimatvänliga hyresrätter.*
- *Slå vakt om hyresrätten och motverka utförsäljningar inom Öbo.*
- *Stoppa utdelningen från ÖBO.*
- *Tillämpa Grönytefaktor vid nybyggnationer.*
- *Se över möjligheten till återbruk av byggmaterial vid nybyggnation och renoveringar.*
- *Säkerställ låga hyror vid renoveringar och nyproduktion.*

Etablering och jämställd integration

Satsningar för fler och billigare bostäder i blandade områden, likvärdig skola, utökad välfärd, sociala insatser, fler jobb och bekämpning av barnfattigdom är alla åtgärder som syftar till att det ska finnas plats och möjligheter för alla i Örebro. I etableringen av nya medborgare spelar vår välfärd en mycket stor roll, detta gäller inte minst SFI, vuxenutbildning, familjecentraler samt förskola och skola. Idag ser vi också att det tar längre tid för nyanlända kvinnor att komma ut i arbete i jämförelse med män. En anledning till detta är att kvinnor generellt tar mer ansvar för barn och hushållsarbete vilket leder till att de går miste om viktig arbetslivserfarenhet. Vi vill därför se en mer jämställd integration där exempelvis kommunala yrkesutbildningar riktade till kvinnor kan vara en del.

Språkundervisning bör erbjudas från dag ett och där gör civila samhället och studieförbunden redan i dag ett bra jobb. Idag finns det ett arbete med att erbjuda föräldralediga möjlighet till språkundervisning på familjecentralerna men vi behöver utvärdera och förbättra det arbetet för att hela tiden ligga i framkant.

Integration för oss handlar om att vi alla ska mötas och ansvaret ligger lika mycket hos de nya örebroarna som hos dem som bott här länge. Vi och alla våra likheter och olikheter behöver mötas i skolan, på arbetsplatsen och hemma i området där vi bor.

Det är också viktigt att vi tar hänsyn till de nyanlända barnens sämre förutsättningar i skolarbetet och kompenserar med resurser i skolan. Barn som har genomgått trauma måste få stöd och hjälp att bearbeta detta genom bland annat en stärkt elevhälsa. Vi ser också att modersmålsundervisningen är oerhört viktig för barnens utveckling och hjälper inläringen av andra språk.

- *Arbeta för en snabb etablering, med svenska från första dagen.*
- *Utvärdera och förbättra arbetet med SFI på familjecentralerna.*
- *Satsa på kommunala yrkesutbildningar inom kvinnodominerade yrken.*
- *Mer resurser till elevhälsan.*

Ny flexibel boendeform

Flera grupper i samhället har svårt att hitta boende. Både studenter och nya svenskar har svårt att komma in på bostadsmarknaden. Det finns även kvinnor och män under 65 år som har hemtjänstinsatser, men även äldre personer skulle må bra av större möjlighet till interaktion. Att skapa ett boende där olika grupper i samhället skulle kunna mötas ger inte bara stora möjligheter för integration utan även möjligheten att bryta ofrivillig isolering som vi vet är ett stort problem i dagens samhälle, inte minst i coronatider. Vi vill därför att kommunen ska testa en ny form av flexibla boenden som kan skifta form beroende på hur behovet ser ut i kommunen. Vi tror att blandningen av olika grupper kan ge sociala och integrerande synergieffekter men även kunna motverka psykisk ohälsa. Den psykiska ohälsan medför inte bara ett stort lidande för individen och de närstående som drabbas, den har även ekonomiska effekter genom exempelvis långvariga sjukskrivningar och utökade vårdbehov. Satsningar på att motverka psykisk ohälsa är därför bra för både för individen, kommunen och samhället i stort.

- *Utred formerna för en ny flexibel boendeform.*

Bostad, stöd och uppsökande verksamhet mot hemlöshet

Det finns flera grupper i Örebro som permanent eller tillfälligt saknar bostad. Det kan handla om personer som har bott här länge eller om de som nyligen kommit hit.

Vi ser idag att det finns många olika anledningar till att människor hamnar i hemlöshet, psykisk ohälsa och missbruk är två vanliga orsaker. För att kunna arbeta med alla omkringliggande problem så är en bostad en grundläggande förutsättning. Bristen på bostäder med rimlig hyra i Örebro gör det allt svårare att hjälpa hemlösa tillbaka till ett hälsosamt, värdigt och meningsfullt liv. Barnfamiljer har oftast möjlighet att få förebyggande stöd, vi vill att även vuxna utan barn ska kunna ta del av detta stöd. Vänsterpartiet vill ge socialtjänsten resurser för att samverka med hyresvärdar och sjukvård så att de kan söka upp människor som inte klarar av att hantera sin vardagsekonomi. Detta skulle ge möjlighet att utreda vilken hjälp som behövs i ett tidigt skede och människor i utsatta situationer skulle kunna få kontakt med till exempel psykiatri eller missbruksvård innan problemen blir så allvarliga att de leder till hemlöshet.

Vi vill att kommunen ska ha ett vård- och omsorgsboende för äldre människor som har ett pågående missbruk. Även människor med olika former av missbruksproblematik blir äldre och idag har människor med ett aktivt missbruk ingenstans att vända sig. Det finns en utredning gjord men styrande partier har tyvärr valt att lägga arbetet med att utveckla ett boende på is. Vi anser att det är fel och att arbetet med ett lågtröskelboende bör återupptas.

Det finns olika hjälporganisationer som jobbar med hemlöshet och med personer som hamnat i djup ekonomisk skuld som gör ett ovärderligt jobb för kommunens medborgare. Bostad först och EKSAM är exempel på organisationer som har bra verksamheter för dessa grupper. De måste få rätt förutsättningar att utföra sitt jobb med ett mer långsiktigt arbete med dessa utsatta människor. Det är avgörande för att motverka risken för att människor helt slås ut och för att hjälpa dem tillbaka till en stabil och hållbar tillvaro. Vi anser att kommunen har allt att vinna på att skapa långsiktiga åtaganden mot sådana organisationer, istället för tillfälliga projektansökningar.

Allt fler kommuner runt om i Sverige har börjat kriminalisera tiggeri men Vänsterpartiet anser inte att det går att kriminalisera fattigdom utan att vi istället behöver hjälpa de människor som ser tiggeri som en sista utväg. Vi ser också en annan utsatt grupp, de som kommit hit som ensamkommande ungdomar, som av olika skäl förlorar sin bostad i Örebro när de fyllt 18 år eller skrivits upp i ålder. Civilsamhällets hjälporganisationer, stiftelser och andra har tagit ansvar för att försöka ge tak över huvudet till dessa hemlösa grupper.

Vi vill säkerställa att kommunen möjliggör satsningar som bryter hemlösheten på lång sikt men också tillgodoser akuta behov av boendeplatser, exempelvis för de ungdomar som nu får stanna enligt gymnasielagen för att genomföra sina utbildningar.

- *Motverka hemlöshet genom uppsökande socialt arbete.*
- *Säkerställ att utsatta medborgare, t ex EU-medborgare och ensamkommande unga får bostad, stöd och mänskliga rättigheter tillgodosedda.*
- *Säkerställ ett långsiktigt åtagande från kommunen för de organisationer som aktivt arbetar för att motverka hemlöshet.*
- *Återuppta arbetet med att starta ett enskilt vård- och omsorgsboende för äldre med pågående missbruk, så kallat lågtröskelboende.*

Möjlighet att resa i hela Örebro kommun

Vi vill värna om miljön och minska klyftorna genom att förändra människors resvanor. Vi vill fördubbla resandet med kollektivtrafiken och minska bilismen. Detta gör vi bäst genom att utveckla kollektivtrafiken med olika lösningar som underlättar och snabbar på resandet, exempelvis påstigning genom flera dörrar och särskilda bussfiler. Det ska också vara lättare för funktionsnedsatta, rullstolsburna och personer med barnvagn att åka buss. Vänsterpartiet har som mål att låta dessa grupper och personer över 70 år resa kollektivt utan avgift. Vi vill också göra det billigare för dem som bor utanför stadskärnan att välja buss istället för bil och har som mål att införa 3-timmarsbiljett även för dem som reser utanför stadskärnan.

Nyligen införde styrande partier kraftigt försämrade förutsättningar för färdtjänsten och de som behöver nyttja den. I dag är det dyrare att resa med färdtjänst än med övriga kollektivtrafiken. För Vänsterpartiet är det en viktig rättvisefråga att färdtjänsten likställs med övrig kollektivtrafik och att en resa med färdtjänsten kostar lika mycket som en bussbiljett. Dessutom vill vi öka punktligheten så att det är lättare att lita på att färdtjänsten kommer i tid samt införa en resegaranti som i övrig kollektivtrafik.

Med dessa satsningar kan vi minska isoleringen för personer som behöver åka färdtjänst och öka delaktigheten i samhället.

Som en del i att öka resandet med kollektivtrafik och minska bilismen i centrala Örebro har kommunen fattat beslut om att införa Bus Rapid Transit, så kallad BRT. Vänsterpartiet ser BRT som en viktig pusselbit för att kunna uppnå och bibehålla en välfungerande kollektivtrafik både idag och i framtiden.

I den senaste upphandlingen med de nya bussarna togs cykelstället på landsbygdsbussarna bort, något som helt går emot målet om att minska bilismen och öka cykel- och kollektivtrafiken. Vi anser därför att vi behöver arbeta för att alla landsbygdsbussar har en lösning som gör att det smidigt går att ta med sig sin cykel.

- *Sänk priset för den som vill åka färdtjänst till samma kostnad som bussen.*
- *Inför resegaranti för resor med färdtjänsten.*
- *Se över möjligheten att kunna ta med cykeln på bussen.*

Gör hela Örebro tillgängligt för alla

Det är viktigt att Örebro är tillgängligt för alla. Tillgängligheten måste garanteras för att alla ska kunna delta och nyttja sina demokratiska rättigheter och för att alla ska ha möjlighet att arbeta i Örebro kommun.

Förutom den tillgänglighetskartläggning som ska göras inom kort vill vi att Örebro kommun ska ta fram en policy som anger att kommunala bokningar av lokaler för möten, konferenser och internat ska vara fullt tillgängliga.

När staden växer i den omfattning som Örebro gör just nu finns det risk att tillgänglighetsfrågan hamnar i skymundan. För att få en långsiktig planering av tillgänglighetsarbetet anser vi att det behövs ett helhetstänk och ser gärna att Örebro kommun antar en plan för tillgänglighet.

Vi har tidigare arbetat för att offentliga toaletter centralt ska vara avgiftsfria och inte som innan bara för den som kan stå upp och kissa på en urinoar. Nu vill vi att alla kommunens offentliga toaletter blir avgiftsfria.

- *Ta fram en tillgänglighetsplan och säkerställ att kommunens alla lokaler är tillgängliga.*

- *Alla offentliga toaletter ska vara avgiftsfria.*

Ökad jämställdhet

För Vänsterpartiet är jämställdhet inte förhandlingsbart och ska inte kunna vägas mot andra politiska mål eller väljas bort med hänvisning till exempelvis bristande resurser. Vänsterpartiet har förslag för ökad jämställdhet inom samtliga politikområden.

Kommunen ska alltid vara vägledande i jämställdhetsarbetet. Det gäller både i fördelning av resurser och utformning av kommunens verksamheter och service. Strategin för ett jämställt Örebro 2016–2025 ska vara styrande för Örebro kommuns jämställdhetsarbete och Jämställdhetsdelegationen ska ha rollen som en stark pådrivande kraft.

Jämställdhetsperspektivet ska vara integrerat i all budgetprocess, så kallad gender budgeting, och den kompetenshöjning som krävs för att genomföra detta ska erbjudas. All individbaserad statistik ska vara könsuppdelad och alla beslut som tas i kommunen ska föregås av en könskonsekvensanalys, så är det inte i dag trots att beslut är taget i vårt högst beslutande organ; Kommunfullmäktige. I det arbetet så krävs det att en mall för konsekvensanalyser plockas fram för att förenkla jobbet och se till att tjänstepersonerna i kommunen vet vad som förväntas. För att säkerställa att vi agerar jämställt på alla plan ska regelbundna jämställdhetsrevisioner genomföras.

Vi vill också se ett utökat jämställdhetsarbete i förskolor, skolor och på fritidsgårdar.

Hederskulturer riskerar att begränsa framförallt flickor och unga hbtqi-personers liv och framtidsval. Det är viktigt att förskola, skola och socialtjänst tillsammans med civilsamhället jobbar både kort- och långsiktigt för att bryta sådana kulturer. Dessutom krävs ett större arbete med att stötta och skydda offren som befinner sig inom hederskulturen. Den handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck som kommunen antagit innehåller många viktiga verktyg för att jobba med denna problematik. Därför anser vi att handlingsplanens olika delar skulle kunna tas upp på till exempel arbetsplatsträffar på olika relevanta enheter runt om i kommunen för att säkerställa att det förblir ett levande dokument.

Med anledning av coronapandemin så tillbringas allt mer tid i hemmet, därmed ökar även risken för att utsättas för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Vänsterpartiet anser därför att kommunen skyndsamt bör utvärdera hur kommunens arbete med handlingsplanen fungerar och i vilken grad den tillämpas.

- *Kommunens arbete med genderbudgeting och konsekvensanalyser ska stärkas.*
- *Aktivt arbeta med kommunens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.*
- *Under 2021 ska kommunens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck utvärderas.*

Lönen som medel för jämlikhet och jämställdhet

Det är viktigt att det fortlöpande görs lönekartläggningar och att dessa ständigt följs upp för att säkerställa att inga oskäligen löneskillnader finns mellan män och kvinnor.

Otrygga arbetsvillkor, bristande arbetsmiljö och lågt löneläge finns oftast i kvinnodominerade yrkesgrupper. I listan över yrkeskategorier med lägst löner kommer en mansdominerad grupp först på plats 13.

Under 2020 fick Vänsterpartiet igenom två viktiga satsningar för jämlikhet och jämställdhet i Örebro. Genom en speciell lönesatsning höjde vi lönen för några av de yrkesgrupper i kommunen som tjänar allra minst. Satsningen, som uppgår till 10 miljoner kronor årligen, är permanent och riktar sig uteslutande till kvinnodominerade yrken inom välfärden. Vi ser det som ett viktigt första steg i att göra kommunens löner mer jämlika. Vi har även sett till att flera yrkesgrupper, bland annat undersköterskor och förskolepersonal, får ta del av ett skobidrag för att delvis täcka kostnaden för hårt slitage på arbetskor. Vi ser dessa satsningar som oerhört viktiga och vi kommer att fortsätta att arbeta för ett förbättrat löneläge i välfärden och att utjämna de löneskillnader som fortfarande existerar mellan kvinnor och män.

I Örebro kommun vill vi ha ett mål om att ingen ska kunna tjäna mer än tre gånger mer än den med lägst lön, detta är ett verktyg för att höja de lägsta lönerna och samtidigt minska klyftorna i samhället.

- *Gör regelbundna uppföljningar av lönekartläggningen.*
- *Arbeta för en mer jämställd och jämlik lönestruktur i kommunen.*
- *Fortsätta arbeta för att höja lönen för de lägst avlönade yrkesgrupperna.*
- *Ingen tjänsteperson, chef eller konsult i Örebro kommun eller dess bolag ska tjäna mer än vad kommunstyrelsens ordförande får i månadsarvode.*
- *Vi vill att kommunen ska ha ett mål om att ingen i Örebro kommun ska kunna tjäna mer än tre gånger mer än den med lägst lön för att både höja de lägsta lönerna och minska klyftorna i samhället.*

En medveten förskola och skola

Barn och unga ska få utvecklas utifrån sin person, inte sin könstillhörighet, könsuttryck eller könsidentitet. Med medveten och utbildad personal i förskola, skola och på fritidshem stimuleras barnens upptäckarglädje och lust att lära. En kontinuerlig fortbildning av personalen är viktiga redskap i arbetet för att alla ska nå kunskaps- och värdegrundsmålen.

Örebro kommun har äntligen inlett ett arbete kring genusmedvetet förhållningssätt som Vänsterpartiet efterlyst länge, men än så länge bara på några utvalda förskolor. De förskolor som använder genusmedvetet förhållningssätt skulle, till relativt små kostnader, kunna sprida detta arbetssätt till andra förskolor. Genusmedvetenheten och kunskaper om de mekanismer som ligger bakom hur ojämställdhet skapas måste finnas överallt, hos all personal. Dessutom behövs ett sammanhållet ansvar.

Vi vill att all personal i förskola, skola och fritidshem ska ta del av en normkritisk och normkreativ utbildning. Vissa förskolor har börjat att utveckla en bättre hbtq-kompetens men detta arbete bör fortsätta för att öka kunskaperna och förbättra bemötandet. Vi vill utöka detta arbete och skynda på fortbildningen i förskolor, skolor och fritidshem från förskola till gymnasiet. Extra fokus bör läggas på transpersoners situation, som är en av de mest utsatta grupperna i samhället. Självmordsfrekvensen bland transpersoner är väldigt hög och de är överrepresenterade i statistiken för psykisk ohälsa vilket gör en extrasatsning på denna grupp så viktig.

I både skola och förskola möter barn litteratur och läromedel. Det är viktigt att det i dessa finns exempel som alla barn kan känna igen sig i och som är verklighetsförankrade och visar på att vi lever i ett heterogent samhälle. För att underlätta personalens arbete med detta i förskolan föreslår vi att en boklåda tas fram centralt i kommunen för alla förskolor att ta del av med detta syfte.

Ungdomar växer idag upp i ett allt mer sexualiserat samhälle. För att kunna ge dem jämställda värderingar, en stark självkänsla och en trygg könsidentitet måste vi följa med i det flöde som i synnerhet ungdomar utsätts för. Vuxna som arbetar med ungdomar måste vara medvetna om hur det samhälle unga växer upp i ser ut och hur sexualiseringen av samhället påverkar ungdomar och deras liv. Det är tyvärr heller inget nytt problem att flickor sextrakasseras av jämnåriga eller äldre killar och män. Skolan spelar här en oerhört viktig roll för att motverka att nya sådana handlingar utförs och normaliseras. Sex- och samlevnadsundervisningen bör utvecklas och säkerställa att unga får lära sig om sex och relationer i skolan istället för genom porrkonsumtion. Undervisningen ska ha ett genusperspektiv och aktivt bemöta de ojämsställda normer och inspel som ungdomar får från andra håll. Undervisningen bör även ifrågasätta heteronormativiteten i samhället, innehålla hbtqi-perspektiv och fokusera på respekt för andra människor och om självkänsla. Samtycke och samtyckeslagen ska självklart vara en del av undervisningen. Delen som handlar om sex och samlevnad på lärarutbildningen har nyligen utökats, något som vi i Vänsterpartiet välkomnar. Vi anser dock fortfarande att den delen är oproportionerligt liten, vi tycker det är viktigt att kommunen ser till att alla barn och unga får samma chans till en ordentlig utbildning inom området. Idag finns bra vidareutbildning för lärare och kommunen behöver aktivt arbeta för att alla skolor har en sex- och samlevnadsutbildning som följer med i tiden.

För att unga tjejer ska känna en större trygghet i sin vardag vill vi möjliggöra utbildning i feministiskt självförsvar under utbildningstiden. Detta skulle exempelvis kunna ske i samarbete med studieförbunden eller inom ramen för ordinarie idrottsundervisning. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att kvinnor ska känna en självtillit och en förmåga att agera, det ger tjejer en ökad frihet att göra det de vill, något som i sin tur skulle öka självkänslan.

- *All personal inom förskola, skola och fritidshem ska utbildas i normkritik, genus och jämställdhet.*
- *För att säkerställa att ett normkritiskt arbete genomsyrar förskolornas verksamhet ska en kommungemensam pedagog med specialkompetens på området finnas.*
- *Se till att ansvariga grundskolelärare för sex- och samlevnadsundervisning får fortbildning i frågor rörande jämställdhet, samtycke, heteronormativitet och ungdomars nätvanor.*
- *Säkerställ att skolan har ett väl utvecklat samarbete med socialtjänsten för att hantera frågor kring hedersrelaterat våld och förtryck.*
- *Satsa på att ge personal inom elevhälsoteamen transkompetens.*
- *Genom samarbete med utbildningsförbunden ge tjejer möjlighet att utbildas i feministiskt självförsvar under sin utbildningstid.*

Ifrågasätt normer för en friare och tryggare framtid

Hur skolan fungerar är ofta avgörande för hur framtiden blir för Örebros unga. Betyg och psykisk hälsa varierar beroende på kön. Pojkar klarar sig ofta sämre i skolan eftersom traditionella normer utgör hinder för dem. Vi kan tydligt se hur betyg vid låga åldrar orsakar stress och psykisk ohälsa. Att motverka dessa orättvisor är viktigt och en förutsättning för

välstånd och välfungerande medborgare. Ofta är dock pedagogers genuskompetens varierande och många upplever att de saknar verktygen och kunskapen för att bedriva ett sådant arbete. Det finns också många tvingande normer och faktorer utanför skolan som påverkar unga människor. *Machofabriken* är ett utbildningsmaterial som är framtaget i syfte att skapa en förändrad syn på mansrollen. Vissa skolor i Örebro har redan börjat prova arbetsmaterialet *Machofabriken*. Vi anser att ett normkritiskt arbete bör finnas på alla högstadieskolor.

De val unga gör i form av studier och yrkesliv styrs i hög grad av faktorer som kön och klassbakgrund. Här måste skolan bli bättre på att erbjuda vidgade vyer för barn och unga angående deras framtida yrkesliv. Ett viktigt led i detta arbete är en aktiv studie- och yrkesvägledning i hela grundskolan och en studievägledarkår med goda kunskaper i genusfrågor framförallt på högstadieskolor.

Patriarkala normer och strukturer har alltid lett till olika former av förtryck av flickor och kvinnor, där våld och sexuellt våld är den grävsta formen. Sverige har kommit en bit på vägen och samtyckeslagstiftningen är ett bra verktyg för att komma ännu längre. Därför är det viktigt att sprida information om sexuellt samtycke och att utveckla skolans sex- och samlevnadsundervisning. Flera organisationer, som exempelvis RFSU, har arbetat fram material som skolan kan använda sig av. Under Coronapandemin har våld i nära relationer ökat, även bland unga. Därför är det extra viktigt att alla elever får en bra utbildning och insikt i hur sunda relationer byggs upp.

- *Uppmuntra till arbete med utbildningsmaterialet "Machofabriken" eller motsvarande på alla Örebros högstadieskolor.*
- *Fortbilda alla studie- och yrkesvägledare om hur ungas studie- och yrkesval påverkas av genus och klasstillhörighet.*
- *Utveckla skolornas sex- och samlevnadsundervisning med fokus på samtyckeslagstiftningen.*

Jämställda fritidsgårdar

En meningsfull fritid, med goda relationer till både vuxna och jämnåriga, är den bästa investeringen som vi kan göra i våra ungdomar. Fritidsgårdar har stor betydelse, och ger en möjlighet att utveckla kontakter med andra barn, ungdomar och vuxna förebilder. Alla ungdomar i Örebro måste erbjudas samma möjligheter att delta i fritidsgårdarnas aktiviteter och vi måste bli bättre på att säkerställa att verksamheten ger tjejer och killar samma möjligheter.

Arbetet med jämställdhet har kommit igång bra på flera av våra fritidsgårdar, men tyvärr inte på alla. Vi behöver jobba extra hårt för att komma åt tvingande normer och säkerställa så att resurserna fördelas jämställt. Jämställdhetsarbetet ska vara ständigt närvarande i verksamheten och det är viktigt att kommunens resurser fördelas lika till tjejer och killar. Idag finns det hbtqi-ungdomar som inte känner sig trygga och delaktiga i den ordinarie fritidsgårdsverksamheten, därför är det viktigt att personalen på fritidsgårdarna arbetar aktivt för att inkludera alla. Därför förutsätter vi att även fritidsgårdarnas verksamhet planeras enligt gender budgeting.

- *Fortsätt att förstärka jämställdhetsarbetet och personalens normkritiska kompetens på fritidsgårdarna.*
- *Se till att fritidsgårdarna aktivt arbetar för att locka både killar och tjejer.*
- *Säkerställ att fritidsgårdarna aktivt jobbar för att inkludera även hbtqi- och icke-binära personer.*

Minskad barnfattigdom

Antalet barn som lever i barnfattigdom i Örebro motsvarar 200 skolklasser. Vänsterpartiet samverkade under 2012–2013 med flera andra partier i kommunen med att ta fram en plan för att halvera barnfattigdomen. Planen innehåller bland annat olika satsningar för att få ut människor i arbete, men också åtgärder som att se till att det inte förekommer några avgifter över huvud taget för barnen i våra skolor, något som nu följts av principbeslut i både Förskolenämnden och grundskolenämnden. Det är en fråga som vi bevakar noga. Att minska barnfattigdomen i vår kommun är en högt prioriterad fråga.

- *Infria samtliga löften i Handlingsplanen för barn i ekonomiskt utsatta hushåll.*
- *Under 2021 utvärdera huruvida mål och delmål i "handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll" har uppnåtts.*

Trygghet i stadsmiljö och parker

Som ett feministiskt parti ser vi gärna att utvecklingen av vår stad följer en feministisk stadsplanering, något som skulle innebära en tryggare och mer hållbar stad. Många människor, främst kvinnor och hbtqi-personer, upplever vissa miljöer i Örebro som otrygga. Genom ett insamlingsarbete av information om upplevt otrygga platser i kommunen kan vi granska den fysiska miljön, exempelvis gångstråk och parker, gemensamt. Informationen skulle exempelvis kunna hämtas in via en app där medborgare själva kan anmäla platser som de upplever som otrygga. Vi vill gärna tro att vi kan föreställa oss hur andra människor uppfattar verkligheten, men om alla örebroare får möjlighet att identifiera otrygga platser via kommunens hemsida skapar vi ett tryggare Örebro för alla. Vi vill också avsätta investeringsmedel för att snabbt åtgärda de brister som framkommer, exempelvis röjning av buskage och bättre belysning.

I vissa lekparkar och pulkabackar kan barn inte leka under vinterhalvåret på grund av att det är för mörkt. Vi vill se till att parker, lekparkar och pulkabackar har belysning som möjliggör att barn och vuxna kan röra sig på dessa platser även vintertid och att de perspektiven tas i beaktande vid nybyggen och renoveringar av dessa miljöer.

- *Skapa ett tryggare Örebro genom kartläggning av otrygga miljöer och snabba åtgärder.*
- *Säkerställ bättre belysning i parker, lekparkar och pulkabackar.*
- *Vid stadsplanering se till att ha en aktiv medborgardialog med kvinnor och tjejer samt att ha ett tydligt genusperspektiv för att säkerställa en feministisk stadsplanering.*

Antirasistisk strategi

Idag ser vi hur en strukturell rasism stänger ute människor från arbetsmarknaden baserat på exempelvis namn eller utseende. Vänsterpartiet har länge efterlyst en strategi för hur kommunen tänker följa upp det antirasistiska arbetet i bemötandet av medborgarna. Det nyligen antagna hållbarhetsprogrammet "Vårt hållbara Örebro" fastslår bland annat att rasism och diskriminering är två områden där kommunen behöver göra fler insatser. Örebro

kommun behöver en antidiskrimineringsstrategi som säkerställer att alla medborgare behandlas likvärdigt i alla kontakter med kommunen. En del i att uppnå detta är även att införa anonymiserade jobbansökningar. Dessutom krävs det att alla verksamheter får utbildning och verktyg för att bedriva ett aktivt arbete mot rasism. Det bör genomföras en enkät som samtliga kommunala verksamheter ska använda sig av för att kartlägga den upplevda diskrimineringen i kommunen med målet att denna ska minska årligen.

- *Inför ett strategiskt arbete mot rasism i kommunens verksamheter.*
- *Genomför försök med anonymiserade jobbansökningar i de tjänster som kommunen utlyser.*

Örebro ska vara en hbtqi-vänlig kommun

I en tid då hbtqi-personers rättigheter försämras och hotas runtom i världen är det viktigt att vi står upp för allas lika värde. År 2021 är det 50 år sedan den första Pridemarschen genomfördes i Örebro, det var även den första i Sverige. Det är något som vi örebroare ska vara stolta över. Vi har därför lagt en motion om att upprätta ett minnesmärke eller en staty som står färdig till detta jubileum för att hedra Sveriges första Pridemarsch. Kommunen bör också tydligt ta ställning för hbtqi-rörelsen och mänskliga rättigheter, bland annat genom att flagga på kommunala byggnader under exempelvis Örebro Pride. Det krävs en medvetenhet även inom stadsplaneringen för att göra Örebro kommun till en mer hbtqi-vänlig stad. Ett exempel kan vara att ha regnbågsfärgad belysning i Rudbeckstunneln.

Det är också viktigt att alla personer, oavsett sexuell läggning, könsuttryck eller könsidentitet ska känna sig väl bemötta inom kommunala verksamheter. Extra fokus bör läggas på transpersoner, eftersom de i högre grad än andra drabbas av psykisk ohälsa och är överrepresenterade i självmordsstatistiken. I Örebro har ett steg i rätt riktning tagits genom den hbtq-plan som kommunen har antagit. Vi vill att Örebro kommun säkerställer att all stödjande personal inom välfärdsområdet och inom förskolan och skolan har kompetens för ett korrekt bemötande av hbtqi-personer. Vi vill även att undervisningen inom sex- och samlevnad ska inkludera alla sexuella läggningar och att kommunen ska säkerställa att inga barn eller vuxna ska kränkas eller bemötas av tvingande normer kring kön, könsuttryck, könsidentitet eller sexualitet.

Det är också viktigt att Centrum mot våld i nära relation ger våldsutsatta kvinnor och män i samkönade relationer skydd och hjälp.

- *Senast maj 2021 upprätta ett minnesmärke över den första Pridemarschen som hölls i Örebro.*
- *Flagga med Prideflaggan på kommunala byggnader under Örebro Pride.*
- *Garantera att det finns hbtqi-kompetens i stadsplaneringen.*
- *Inrätta ett hbtq-råd med uppgift att säkerställa att hbtq-planen och dess utbildningar ska följas och förverkligas.*
- *Förskolor, grundskolor och gymnasieskolor ska ha hbtqi-kompetens.*
- *hbtqi-personer som utsatts för våld i nära relation måste också ha någonstans att söka sig. Örebroare*
- *Säkerställ att fritidsgårdarna aktivt jobbar för att inkludera även hbtqi- och icke-binära personer.*

Utbilda om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck

Vänsterpartiet har ställt sig bakom kommunens handlingsplan om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. För att minska våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck så räcker det inte att ha en handlingsplan, den ska också tillämpas. Vi vill därför se att arbetet med handlingsplanen implementeras och följs upp. Den övergripande utvärderingen av handlingsplanen saknas fortfarande och vi ser att det är en fråga som måste prioriteras för att få stopp på våld och förtryck. Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem som kräver både kunskap och åtgärder för att bryta.

Våld i nära relationer drabbar utsatta barn, vuxna och närstående på olika sätt. Anställda i vår gemensamma välfärd möter människor i alla skeenden i livet och har därmed unika möjligheter att förebygga, upptäcka och finnas till som ett första stöd för personer som har drabbats av fysiskt eller psykiskt våld – direkt eller indirekt. Att gå igenom handlingsplanen kan exempelvis vara ett inslag under arbetsplatsernas arbetsplatsträff eller liknande. Kommunens verksamheter kan också sprida information om våldsförebyggande verksamheter som till exempel Mansmottagningen i Örebro län, där våldsutövande män kan få hjälp. Genom att identifiera signaler, få kännedom om stödfunktioner och bygga upp samtalsverktyg kan våld förebyggas och stoppas tidigare.

- *Arbetet med handlingsplanen mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska regelbundet implementeras och följas upp.*
- *Säkerställ att det förebyggande arbetet med våldsutövande män fortgår.*

Stöd till tjejer, kvinnor och barn

Mäns våld mot kvinnor och barns utsatthet är ett samhällsansvar. Kommunen måste därför i större utsträckning ta ett ansvar för de våldsutsatta kvinnorna och deras barn men även för de män som brukar våld. När barnkonventionen trädde i kraft som svensk lag 1 januari 2020 gav det en möjlighet att stärka skyddet för barnen ytterligare genom att barnperspektivet till större del genomsyrar arbetet med mammor som blivit utsatta för våld. Ett extra stort ansvar krävs till stöd för funktionsnedsatta som ofta blir dubbelt utsatta vid våld i nära relationer. Våld kan ha många olika uttryck, några exempel är psykiskt och fysiskt våld. Avgörande för de utsatta är att det finns en tydlig ingång till det stöd som kommunen erbjuder och att det är lätt att ta kontakt.

Vi vill utveckla Centrum mot våld i nära relation som komplement till Kvinnohusets verksamhet. Ett exempel på det skulle kunna vara ett boende för våldsutsatta män. Vi vill också utreda möjligheten att skapa ett kriscentrum för män där förebyggande arbete också kan bedrivas, där kan män få hjälp att komma ur ett våldsbeteende, men det kan också handla om stöd vid skilsmässor eller vårdnadstvister. Det är också viktigt att barnens behov tillgodoses genom rätt insatser.

Örebro kvinnohus är en förening som gör ett väldigt viktigt arbete både när det gäller huset som en skyddad plats för många kvinnor och när det gäller föreningens telefonjour. Dessutom har kvinnohuset barnpedagoger som kan möta de barn som själva utsatts för eller bevittnat våld. Det är viktigt att kommunen fortsätter att stödja denna verksamhet, vi ser det som en risk att behovet av hjälp och stöd kommer att öka i samband med coronapandemin.

För unga kvinnor och flickor finns Örebro tjejjour som har telefon-, chatt- och mejljour att vända sig till. Även denna viktiga funktion är beroende av kommunens årligen återkommande bidrag.

- *Höjt stöd till Kvinnohuset och Tjejjouren i Örebro och dess verksamhet.*
- *Utökat stöd till Centrum mot våld i nära relation*
- *Utreda möjligheten att inrätta ett kriscentrum för män.*

Frigör resurser genom automatisering

Landets kommuner står inför enorma utmaningar efter statens fruktansvärda hantering av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen har förlorat nästan alla möjligheter att stötta arbetssökande i behov av insatser medan privata företag kommer att prioritera vinstintresset framför att faktisk hjälpa de med störst behov. Antalet arbetssökande har dessutom ökat lavinartat sedan coronapandemin bröt ut under mars 2020, nedmonteringen av Arbetsförmedlingen kunde därför inte komma mer olägligt.

Kommunen kommer att behöva ta ansvar för den nya situationen och det krävs ett perspektivskifte inom kommunens försörjningsstöd som, på grund av högre arbetslöshet och nedskärningar inom Arbetsförmedlingen, kommer att öka. De resurser som idag läggs på att hantera själva ersättningen bör istället läggas på att ge klienterna rätt stöd för att komma tillbaka till arbete eller andra insatser. Kommunens handläggare kommer att behöva lägga mycket mindre tid på onödigt pappersarbete och ansökningar varje månad, tid som borde läggas på att få kommunens arbetslösa att komma närmre arbetsmarknaden, utbildningar och viktiga nätverk för att lyckas med sin etablering. Vi vill därför att processen med att automatisera försörjningsstödet ska snabbas upp. Trots onödiga försämringar på den välfungerande Arbetsförmedlingen ser vi möjligheter med att effektivisera och digitalisera ansökningsförfarandet, så att socionomerna kan frigöra tid till etableringsinsatser för sina klienter.

På samma sätt som försörjningsstödet skulle kunna effektiviseras genom automatisering så skulle till exempel processer kring bygglov kunna genomgå liknande förändringar. På så vis kan bygglovshandläggare lägga mer resurser där de gör mest nytta och samtidigt korta ner väntetiden på bygglovsansökningar.

- *Skynda på automatiseringen av försörjningsstödet för att frigöra resurser för att den som söker ska få råd och stöd och komma vidare i arbete eller studier.*
- *Automatisera processer inom samhällsbyggnad som exempelvis bygglov.*

Sommaraktiviteter mot social isolering

Det finns flera exempel i forskningen som visar att äldre mår sämre av ensamhet. I Örebro finns många äldre som är ensamboende eller som vårdar sina anhöriga och som upplever social isolering. Denna isolering har ökat markant den senaste tiden med anledning av de hårda restriktioner som i högsta grad har gällt den äldre befolkningen. Det är därför viktigt att vidta åtgärder för äldres folkhälsa och livskvalitet. Vänsterpartiet initierade 2017 ett projekt för olika typer av sommaraktiviteter för seniorer och personer med funktionsvariation. Vi vill nu se en form av sommaraktiviteter som går att genomföra på ett coronasäkert sätt. Denna aktivitet skulle kunna bestå av möjligheten till utomhusaktivitet med ett begränsat antal deltagare eller en digital interaktiv teaterföreställning för att nämna några exempel.

- *Se över möjligheten att ha coronasäkra sommaraktiviteter för seniorer och personer med funktionsvariation.*

Bryt hopplösheten för att motverka kriminalitet

De senaste åren har flera unga liv slocknat i konflikter mellan olika kriminella gäng i Örebro. Det är en stor förlust för samhället, inte bara att förlora en ung medborgare, men denna typ av kriminalitet drabbar även många i dess närhet.

För Vänsterpartiet är det förebyggande arbetet avgörande för att bryta kriminella mönster i samhället. Rop om hårdare tag, längre straff och mer övervakning kan snarare ha negativ inverkan på kriminaliteten. Ökade ekonomiska klyftor och utbredd fattigdom riskerar också att skapa klyftor mellan människor och stadsdelar samt ge en känsla av att vara övergiven av samhället. Samhällets närvaro måste istället öka i våra utsatta områden och det måste finnas samma omfattning av samhällsservice där som i övriga samhället. Mer jämlika samhällen är tryggare samhällen där kriminaliteten sjunker, därför genomsyras vår politik av tanken om att minska klyftorna. Många av våra satsningar på samhällsbyggnadsområdet syftar också till att skapa hopp, välmående och en meningsfull tillvaro i utsatta områden.

Vi ser idag hur lätt det är för ungdomar att hamna i kriminella kretsar. Vi måste ge dem förutsättningar att undvika kriminalitet, och se till att de som trots allt hamnar där måste ges möjlighet att hoppa av i tid. Vi vill att det ska finnas en uppsökande social verksamhet som i samverkan med skola och civilsamhället kan jobba förebyggande med positiva förebilder. Denna verksamhet ska främst rikta sig till barn och ungdomar i riskzonen. Därför är det roligt att se att styret valt att genomföra vårt förslag om att skapa ett center för unga vuxna i Vivalla. Vår ambition är att även starta ett liknande center i Brickebacken längre fram. Möjligheten till olika aktiviteter, kulturutövande och kontakter med samhällets institutioner kan vara vägar ut ur kriminella mönster.

Ansvar för att stävja kriminalitet ligger ytterst hos polisen, men utan övriga samhället och kommunens insatser kan de göra väldigt lite. Personer som har hamnat i kriminella kretsar måste få ett bättre stöd att kunna hoppa av. Den Sociala insatsgruppen bedriver idag ett viktigt arbete och vi ser ett behov av att utveckla verksamheten genom exempelvis mer uppsökande arbete.

- *Jobba med positiva förebilder och uppsökande verksamhet mot grund- och gymnasieskolelever för att motverka att individer hamnar i kriminalitet.*
- *Utveckla avhopparverksamheten för unga i kriminella kretsar i samarbete med polisen.*
- *Etablera aktivitets- och fritidscenter för unga vuxna i Vivalla och Brickebacken.*
- *Se över öppettiderna på kommunens bibliotek i samverkan med civilsamhället.*

3 Ett levande Örebro

Örebro ska ha ett levande kultur- och fritidsliv där alla oavsett könstillhörighet eller ålder känner sig inkluderade. I Vänsterpartiets Örebro minskar vi klimatpåverkan och skapar en grönare kommun. Örebro växer och fler människor ska ta plats i våra gemensamma offentliga rum. Kommunen har högt uppsatta klimatmål som kräver en ekologisk omställning.

Vänsterpartiet vill gå ännu längre. Vi vill ha en högre grad av självförsörjning av livsmedel, minskad köttkonsumtion och minskad klimatbelastning från mat. Vi vill också skynda på det pågående arbetet med utbyggnad av sol- och vindkraft för att kommunen och dess bolag ska vara självförsörjande på fossilfri energi. Stadsplanering och bolagens verksamheter bör ta sikte på en generellt mer hållbar stad och det behövs tydliga mål och strategier för ekologisk mångfald och ekosystemtjänster. I stadsmiljön behöver kommunen etablera fler gröna korridorer för pollinerande insekter och införa fler ätbara inslag i parker, på lekplatser och på skolgårdar. Vi ser också hur gröna tak och mindre hårdgjorda ytor samt införandet av grönytefaktor vid nybyggnation kan bidra till renare luft och göra staden och tätorterna mindre sårbara för skyfall. Vi vill också investera i förbättringar för kollektivtrafikanter, cyklister och fotgängare.

Kommunen måste tydliggöra sitt ansvar för bevarandet av odlingsbara marker och nya bostadsområden bör inte planeras där det bedrivs jordbruk. Vi ska stötta och främja närodling av ett varierat utbud av livsmedel.

Alla har rätt till en god folkhälsa och en rolig och aktiv fritid, det är därför viktigt att alla barn och unga känner sig välkomna i förenings- kultur- och idrottsrörelsen.

Vänsterpartiet vill satsa på de boende på landsbygden men också på naturturismen som är en besöksnäring som skapar många jobb. Den besöksnäring som kan leda till utvecklingen av den lokala miljön och skapar långsiktiga arbetstillfällen behöver få sina intressen bättre beaktade vid planering av markanvändning, skogsbruk, infrastruktur och kollektivtrafik. Det är därför också viktigt att kommunen alltid jobbar för att ingen inskränkning av allemansrätten och strandskyddet sker. Vi vill jobba för ett samhälle där vi tillsammans kan ha inflytande över naturen och där inte privata bolag får ta över mer och mer av vårt offentliga rum eller av naturen.

Vi vill att utemiljön på förskolor och skolor ska vara kreativt stimulerande – den ska vara grön, ätbar och ge barn en naturlig känsla för miljö och hållbarhet. Detta är viktigt eftersom skol- och förskolegårdar för en del barn är det enda stället där de är utomhus under vardagarna.

Kulturen måste vara en obunden kraft i samhället och är en avgörande del av demokratin. Det ska finnas ett rikt kulturliv som riktar sig till såväl vuxna som barn och till människor med olika språk. Vi vill också utveckla samverkan mellan kommunen och folkbildningen då vi anser att folkbildningen är en utvecklande kraft för människor i Örebro.

Politiska mål

- *Skapa ett kreativt aktivitetscenter i Vivalla och ett i Brickebacken där unga från 16 år tillsammans med kommun och civilsamhälle kan skapa en positiv mötesplats.*
- *Verka för sammanhängande gröna korridorer i centrala Örebro.*
- *Bevara och säkerställ tillgången på odlingsbar mark.*
- *Verka för att Örebro kommun blir självförsörjande på klimatsmart energi.*

- *Tänk in gröna tak och solpaneler på kommunala tak samt att kommunen använder grönytefaktor som en del av stadsplaneringen.*
- *Utred hur man kan skapa bilfria stråk och sommargator i centrala Örebro.*
- *Säkerställ att Brickebacken har ett badhus i området.*
- *Bevara och utveckla området Holmen som en stadsdel för det fria kulturlivet.*
- *Undersök möjligheterna att bygga ett nytt badhus i de nordvästra stadsdelarna.*
- *Ge kommunens kostorganisation i uppdrag att arbeta med vegetarisk kost som grund för att halvera köttkonsumtionen.*
- *Satsa på ett miljöjobbcentrum i Kvinnersta i samarbete med näringsliv, universitetet, föreningsliv och gymnasieskola.*
- *Stötta näringslivet i satsningar inom klimat och miljö.*
- *Verka för blandade boendeformer på landsbygden.*
- *Planera för att stärka besöksnäringen på landsbygden.*
- *Satsa på säkra cykelvägar mellan och till kommunens olika landsbygdsorter.*
- *Förändra elitidrottsstödet och utveckla Örebros idrottsliv enligt idrottspolitiska programmet.*

Den ätbara gröna staden och hållbara kommunen

Vänsterpartiet har varit med och drivit frågan om en ätbar park i Örebro och en sådan finns nu i Karlaparken. Nu tänker vi större och vill göra Örebro till en ännu mer hållbar och grön stad. Örebro växer och fler människor ska ta plats i våra gemensamma offentliga rum. Kommunen har högt uppsatta klimatmål som kräver en ekologisk omställning. Vi bör sträva efter en högre grad av självförsörjning av livsmedel och kommunens stadsplanering bör ta sikte på en generellt mer ekologiskt hållbar kommun där vi inte tar odlingsbar mark i anspråk för annat.

För att nå en högre grad av självförsörjning behövs tydliga mål och strategier för ekologisk mångfald och ekosystemtjänster. I stadsmiljön behöver kommunen etablera gröna korridorer för pollinerande insekter och införa fler ätbara inslag i parker, lekplatser och på skolgårdar. För oss är det också viktigt att de gröna korridorerna fungerar både som rekreation för Örebroarna och som fungerande ekosystemtjänster. Därför är det viktigt att man i de gröna stråken fokuserar på framförallt inhemska växter och blommor. I anslutning bör vi också uppföra kommunala insekshotell för att hjälpa pollinerare på traven.

Det behövs tydliga strategier för att motverka monokulturer och ekologisk enfald. Istället bör kommunen på olika sätt stötta och främja närodling av ett varierat utbud av livsmedel.

Som en del i att göra Örebro till en hållbar stad vill vi även se över möjligheten att återbruka byggmaterial vid nybyggnation och renoveringar. Stål, betong eller andra typer av miljöbelastande och kostsamma material skulle exempelvis kunna återanvändas när kommunala byggnader ska renoveras eller byggas från grunden.

- *Verka för sammanhängande gröna korridorer i centrala Örebro, främja inhemska arter och inrätta kommunala insekshotell.*
- *Bevara och säkerställ tillgången på odlingsbar mark inom kommunen.*
- *Verka för att Örebro kommun blir självförsörjande på klimatsmart energi.*
- *Anlägg gröna tak och fasader, samt solpaneler på kommunala tak.*
- *Använd grönytefaktor som mått vid all stadsplanering.*

Barns utemiljö ska vara stimulerande, grön och ätbar

För många barn finns inte tid eller möjlighet till annan utevistelse än den som sker i förskola, fritids eller skola och därför är denna miljö extra viktig. Det är därför viktigt barnens utemiljö är så bra som möjligt och att gröna och ätbara inslag är en naturlig del av den miljö som de vistas i. Kommunen har påbörjat ett arbete för att skapa gröna skolgårdar med huvudfokus på förskolorna vilket vi varmt välkomnar. Vi vill fortsätta det arbetet och se till att även utemiljön på vissa skolor blir bättre. Även skolgårdar ska planeras med grönytefaktor.

Odlingslotter, fruktträd och andra ätbara inslag ska vara lika naturligt på förskole- och skolområdet som möjligheter till fysiska aktiviteter så att barn får lära på flera sätt.

- *Verka för en förbättrad utemiljö på äldre förskolor och skolor. Det ätbara och gröna inslaget ska genomsyra alla satsningar och grönytefaktor alltid används.*
- *Säkerställ att ytan på utemiljön motsvarar minst Boverkets rekommendationer vid nybyggnation eller utbyggnad av förskolor och skolor.*

Den attraktiva staden

En attraktiv stad är en stad som skapar förutsättningar för människor att mötas. Vi ser hellre att man ger plats åt människor av kött och blod än åt bilar. Vi i Vänsterpartiet ser gärna att vissa gator och torg i centrala Örebro blir bilfria. Bilar och parkeringsplatser skapar en hård atmosfär, istället för att bjuda in till aktiviteter, handel och upplevelser.

Ibland lämpar det sig att tillfälligt stänga av gator för biltrafik. Framförallt under sommartid är det färre som nyttjar busstrafiken, men också som behöver använda bilen. Sommargator skulle gynna attraktiviteten i centrala Örebro markant. Fler örebroare och tillresta skulle kunna ta del av staden när bilar, buller och avgaser försvinner. Mer yta kan också erbjudas tillfälliga serveringsplatser för caféer och restauranger.

Örebro har mycket att erbjuda men det kräver också en enkel och tydlig kommunikation och information. Det är inte helt enkelt att orientera sig i allt som en stad av Örebros storlek erbjuder. Idag genomför olika verksamheter sina egna kommunikationsinsatser, samt att Örebrokompaniet har en egen kommunikation. Vi vill att kommunen renodlar arbetet med marknadsföring och information av Örebro, på så vis förenklas och effektiviseras verksamheten.

- *Se över möjligheten att skapa permanent bilfria stråk i centrala Örebro.*
- *Se över möjligheten till flera sommargator i centrala Örebro.*
- *Renodla uppdraget för Örebrokompaniet.*

Mer Örebro i Örebro läns museum

I en kommun som håller samman är det viktigt att alla känner igen sig i kulturen och det är viktigt att berättelsen om vår historia och nutid inkluderar både kvinnor, män och icke-binära men även nya och gamla svenskar. För oss i Vänsterpartiet har vårt länsmuseum en central plats för kulturen och vi vill att verksamheten ska kunna utvecklas och växa. Detta skulle kunna underlättas genom att exempelvis Örebrokompaniet är mer involverade och samverkar med Örebro läns museum. Örebro läns museum är en resurs för örebroarna och vi ser gärna att Örebro kommun tar ett mycket större ansvar för verksamheten än idag. Idag är läns museet ett av landets allra minsta och ett utvecklat museum har större möjligheter att erbjuda högkvalitativa utställningar och initiera specifika insatser som exempelvis ett kvinnohistoriskt museum, beläget i Örebro.

- *Verka för att Örebro kommun ska vara delaktig i att göra Örebro läns museum till ett attraktivt kulturinslag och besöksmål i kommunen.*
- *Utred förutsättningarna att inrätta ett Kvinnohistoriskt museum som del av Örebro läns museum.*

Kreativa aktivitetscenter i Vivalla och Brickebacken

Vivalla är ett av Örebro:s största bostadsområden, med över sju tusen invånare och cirka 1200 ungdomar mellan 16–24 år. I området är många trångbodda och det är svårt att hitta ställen att umgås på för unga tjejer och killar, när bostaden är liten och många ska få plats. Detsamma gäller på den södra sidan av staden, i Brickebacken. Områdenas stora unga befolkningar har en enorm potential och utgör en stor kreativ kraft i Örebro. Alla dessa medborgare kommer framöver bli en viktig del av vårt gemensamma samhälle, vårt näringsliv och vår kreativa sektor. Detta ska tas tillvara.

Vi har lyssnat på kommunens medborgare runt om i Örebro och föreslår att kommunen ska etablera ett nytt kreativt aktivitetscenter i Vivalla och ett i Brickebacken, för att fånga upp och motivera områdets alla unga vuxna. Det handlar alltså inte om en traditionell fritidsgård, utan syftet ska vara att skapa ett nav där äldre ungdomar kan möta kommunen och det civila samhället. Centret kan drivas av kommunen tillsammans med andra intressenter i området.

I kontakt med föreningslivet, folkbildningen och idrottsrörelsen kan ungdomar inspireras och utveckla sina fritidsintressen. På centret kan det också finnas vägar att förmedla information om olika livsval, yrkesutbildningar eller akademiska studier och utgöra en lugn miljö för den som behöver komma undan för att studera. Men det ska framförallt vara en enkel väg till olika former av stöd och kommunal service som man kan tänkas behöva för att kunna ta viktiga kliv in i vuxenvärlden för både unga tjejer, killar och icke-binära. Det norra aktivitetscentret bör ligga i Boglundsängen eller i Vivalla, eventuellt i anslutning till fritidsgården Trainstation. Det södra centret bör ligga i Brickebackens centrum.

- *Starta ett kreativt aktivitetscenter i Vivalla riktat till unga vuxna.*
- *Verka för att starta ett kreativt aktivitetscenter i Brickebacken med liknande syfte riktat till unga vuxna.*

Utveckla Brickebackens centrum

Vi vill vara en del av de diskussioner som förs i Brickebacken om områdets utveckling, om hur centrum ska utvecklas och hur området blir tryggare och mer attraktivt. Vi ser gärna att kulturen och scenkonsten får en tydlig plats i nya Brickebackens centrum. Det finns i nuläget planer på att bygga ett nytt badhus i Brickebacken. Vi anser att det är viktigt att Brickebacken har ett fungerande badhus.

- *Utred möjligheten att anlägga ett kreativt aktivitetscenter i Brickebacken.*
- *Omdaning av Brickebacken centrum ska innehålla lämpliga lokaler för scenkonst.*
- *Säkerställ att Brickebacken har ett badhus i området.*

Gör om området Holmen till en stadsdel för det fria kulturlivet

Området Holmen i Örebro är ett av de centrala industriområden som förväntas utvecklas framöver och där fler ska få möjlighet att bo och leva. Vi i Vänsterpartiet vill att området utvecklas till en mer levande stadsmiljö och att man i planeringen behåller flera av de viktiga kulturinslag det har idag. Holmen inrymmer idag många av studieförbundens replokaler och har därför stor betydelse för Örebro som musikstad. Det finns också ateljéer och andra viktiga lokaler för stadens kulturliv. I dagens stadsplanering tas ofta hänsyn till kommersiella intressen medan ideella inslag och kulturell verksamhet glöms bort, så kallad gentrifiering,

Örebro behöver ett centralt område, där alternativa kulturuttryck och civilsamhället får ta en större plats.

I den badhusutredning som kommunen har gjort, framkommer att det saknas en badanläggning i de norra delarna av staden. Vi tror att Holmen skulle vara en bra plats för en sådan anläggning, framförallt om området utvecklas enligt vår vision, som en mötesplats som kan attrahera besökare från flera stora angränsande bostadsområden som exempelvis Vivalla, Baronbackarna, Norrby och framtida Boglundsängen och Vallby.

- *Bevara och utveckla området Holmen som en stadsdel för det fria kulturlivet.*
- *Undersök möjligheterna att bygga ett nytt badhus i de nordvästra stadsdelarna.*

Klimatvänlig kost i kommunen

Vegetarisk mat är både bra för hälsan och för klimatet. Örebro kommun har högt satta klimatmål och jobbar bland annat med att minska matsvinnet i kommunen. En allt större andel av kosten som serveras är ekologisk men nu vill vi ta steget längre och minska köttkonsumtionen ytterligare inom kommunen. Vänsterpartiet ser att en vegetarisk grund minskar behovet av olika typer av specialkost och att det också ger en direkt minskad klimatpåverkan såväl som en ekonomisk vinst när kommunen köper in mindre kött. Genom att välja vegetariska alternativ får det också en positiv inverkan på framtida klimatutsläpp. Tullängsgymnasiets restaurangkök kan vara en förebild för flera olika restauranger i kommunens verksamheter. Vi ser också att de närodlade råvarorna bör öka. När kommunen har olika konferenser för sin egen organisation så ska alltid vegetarisk kost vara norm. Detta är en del i att göra människor mer medvetna och kallas i forskarvärlden för nudging, ett sätt att uppmuntra människor att göra bättre val.

- *Ge kommunens kostorganisation i uppdrag att arbeta med vegetarisk kost som grund för att halvera köttkonsumtionen.*
- *Vegetarisk kost som standard i alla kommunala sammanhang.*

Utveckling, forskning och arbeten inom miljösektorn

Örebro kommun måste arbeta för ökad kunskap i miljö- och klimatfrågor och med att förändra attityder. Det finns också mycket att vinna på att integrera olika människor på landsbygden och ta hjälp av deras erfarenheter i till exempel jordbruk och gröna näringar. Vi ser hur Kvinnerstaområdet skulle kunna bli ett nav för en framtida arbetsmarknad där det gröna, klimatet och miljön står i centrum. Det kan handla om gymnasieutbildningar och vuxenutbildningar med inriktningar på ekologiska livsmedel, miljöteknik, klimatanpassning men också på andra utvecklingsprojekt där näringslivet är inblandat. Miljöjobbcentret skulle kunna bidra till positiv samverkan genom att exempelvis hjälpa näringslivet att utveckla klimatteknologi eller klimatsmarta produkter. Vi ser ett framtida samarbete mellan Örebro kommun, Kvinnerstaskolan, näringslivet, regionen, universitetet, Campus Grythyttan, arbetsförmedlingen och civila samhället för fler gröna jobb men även minskad arbetslöshet. Satsningen kan också handla om att ta tillvara på kompetens från andra länder.

Med många nya svenskar och örebroare från andra länder kommer ett intresse, efterfrågan och en kompetens om nya produkter och grödor, så kallade novel foods. Det finns en stor potential i att skapa förutsättningar för att odla nya grödor i länet, men också svårigheter och restriktioner. Kommunen skulle behöva stötta och informera om vad som gäller och vilka

möjligheter som finns. Kunskap och innovation kring novel foods kan också ingå som del i miljöjobbcentret i Kvinnersta.

- *Utred möjligheten att starta ett klimat- och miljöjobbcentrum i Kvinnersta i samarbete med näringsliv, universitetet, föreningsliv och gymnasieskola.*
- *Utveckla yrkesutbildningar i skog-, naturbruk och gröna innovativa näringar i samarbete med klimat- och miljöjobbcentret i Kvinnersta.*
- *Arbeta för att sprida kunskap och att uppmuntra innovationer gällande novel foods.*
- *Stötta näringslivet att satsa inom klimatteknologi och miljö för lokala och nya företag.*

Småföretagare, kvinnors företagande och generationsväxling

De små företagen är viktiga för Sveriges ekonomi och för sysselsättningen. Många småföretagare har startat sina rörelser för att de har spetskompetens inom sitt område, men många har också startat sitt företag för att de diskrimineras på arbetsmarknaden och inte blir anställda. De startar sina egna företag för att kunna försörja sig. Småföretagen är också en viktig del i att hålla landsbygden och de små bostadsorterna utanför staden levande.

Oavsett anledningen till att en småföretagare startar sin egen rörelse behövs stöttning. Kommunen kan ställa upp med en service för småföretagare gällande reglementen, formalia och skattelagstiftning.

Under de närmaste åren kommer en stor andel av svenska företagare att pensioneras. Det är viktigt att satsa på unga och utrikesfödda som vill bli egenföretagare och det finns många positiva effekter med att ta över ett redan befintligt företag. Det kan ske genom ett projekt som sammanför blivande företagare med företagare som söker efterträdare för att gynna generationsväxling eller genom samarbete med organisationer som gör det samma. Vi vill även kunna stötta arbetare att ta över ett företag genom kooperativt ägande.

Vi vet att kvinnor generellt har det tuffare att ta sig ut i näringslivet som företagare. Det kan yttra sig på många olika sätt, därför måste vi stötta och uppmuntra kvinnligt företagande. Det kan handla om nätverk för kvinnor, men också om rådgivning och stöd.

- *Uppmuntra kvinnligt företagande med nätverkande och stöd.*
- *Ge stöd och råd till småföretagare.*
- *Gynna generationsväxling genom att sammanföra blivande företagare med företagare som behöver efterträdare alternativt att stötta arbetare att ta över ett företag genom kooperativt ägande.*

Mer jämställt med kommunal väghållning

Det är en allt vanligare utveckling runt om i Europa att kommunal service tas tillbaka till egen regi, efter experimenterande med privat entreprenad. Kommunal service som snöröjning, halkbekämpning och sandsopning har visat sig bli både ineffektiv och rörig när den sköts av marknaden. Dyra entreprenadkostnader gör också ekonomin mer svårplanerad för kommunen. En kommunal maskinpark skulle underlätta vägunderhåll med året runt. Ett lapptäcke av utförare gör att till exempel snöröjning tar onödigt lång tid och missgynnar de som går och cyklar. Vi vill att kommunen tar över all skötsel av våra vägar, gång- och cykelstråk samt även äger de redskap som krävs för skötseln. En bättre översikt och mer

effektiv skötsel av vägarna tror vi bland annat skulle leda till färre halkskador, något som inte bara innebär personligt lidande för många människor varje vinter, utan även stora kostnader för kommunen, regionen, näringslivet och samhället. Färre halkskador skulle innebära stora besparingar både gällande samhällsekonomin och den kommunala budgeten. Vi vill därför utreda en kommunalt ägd maskinpark så att vi kan organisera vår väghållning bättre och ha större möjlighet för en god framförhållning.

- *Utred kommunal drift av snöröjning, halkbekämpning, sandsopning av vägar, gång- och cykelstråk och att etablera en kommunal maskinpark för ändamålet.*

Krafttag för en bättre avfallshantering

En fungerande avfallshantering blir allt mer central för att skapa en hållbar stad. Många örebroare, framförallt i de centrala delarna av staden, har möjlighet och väljer att leva utan bil. Samtidigt är det idag upp till fastighetsägarna att välja vilken form av återvinning deras hyresgäster ska få tillgång till och ofta är saknas det sortering av exempelvis glas eller kartong. För dessa hyresgäster uppstår ofta problem med avfallshanteringen och svårigheter att forsla sitt grovavfall till våra återvinningscentraler. Vi i Vänsterpartiet vill se en mycket bättre hantering av kommuninvånarnas källsortering och annat avfall. Därför välkomnar vi det nya nationella regelverket som håller på att införas från 2021 för att få till mer "fastighetsnära och kvartersnära insamling av förpackningsavfall och returpapper" och vill att kommunen driver på för att det implementeras på ett bra sätt som gynnar kommuninvånarna. Först och främst vill vi se att kommunen inför en slags återvinningsnorm. Normen ska vara styrande för att planera nya bostadsområden, och även tydliggöra för örebroare i befintliga områden, vilken källsortering och hantering av grovsopor, småelektronik och farligt avfall man ska ha rätt till. Fastighetsägare kan utifrån normen lösa sin källsortering på egen hand eller tillsammans med kringliggande fastighetsägare, likt parkeringsnormen fungerar idag. I samband med att det nya regelverket införs vill vi också se över hur flerbostadshus kan använda sig av metoden med färgsortering av hushållsavfall, som idag endast boende i villor kan göra.

- *Inrätta en återvinningsnorm, för planering av nya områden och befintlig bebyggelse.*
- *Se över hur systemet med färgsorterat avfall ska implementeras med det nya regelverket och hur flerbostadshus kan teckna avtal för färgsortering.*

Cykelkommunen Örebro

För oss är det självklart att cykeln ska ha en central plats i en modern växande stad som Örebro. Örebro har fantastiska förutsättningar för att bli en av Sveriges bästa cykelstäder. Stadskärnan är tät och många av Örebros invånare bor på cykelavstånd från stadens centrum. Det satsas en del på cykelbanor redan men vi vill prioritera om ytterligare, från satsningar på bilism till satsningar på cykel. Att kunna ta sig fram med cykel knyter ihop staden och dess invånare och skapar också en känsla av frihet som annars förknippas med bilåkande. Ett tilltagande cyklande ställer också högre krav på infrastrukturen och trafiksäkerheten för cykling. Bra förutsättningar för att kunna pumpa sin cykel och parkera centralt och vid viktiga knytpunkter är ofta avgörande för att fler ska välja cykeln.

Cykeln är ett miljövänligt transportsätt för korta och medellånga pendlingsresor och det är dessutom bra för folkhälsan om fler går över till att cykla istället för att åka bil. Allt fler väljer också elcykel vilket möjliggör längre pendlingsavstånd. För att främja det bör Örebro kommun utreda hur behovet av laddstationer för elcyklar ser ut.

- *Fler prioriterade cykelstråk mellan Örebro yttre områden och till centrum.*
- *Utveckla cykelvägarna mellan och till kommunens olika landsbygdsorter.*
- *Fokusera resurser på att se över och bygga om befintliga cykelbanor och bygg om osäkra eller otrygga korsningar.*
- *Se över möjligheten att bygga ut nätet med cykelpumpar längs med viktiga cykelstråk och i de större bostadsområdena.*
- *Utred behovet av laddstationer för elcyklar.*

Färre bilar i centrala Örebro

De som kan och vill ska kunna ta bussen, så att de som måste kan ta bilen. Det betyder att det finns mer plats för människor och medför bland annat att det blir mindre avgaser i centrum. För att däremot de som behöver kunna använda bilen, så som människor som bor utan bra tillgång till kollektivtrafik, så behöver vi se till att bygga ut bra pendlarparkeringar. Självklart ska dessa pendlarparkeringar byggas i nära anslutning till kollektivtrafiken så att det går snabbt att ta sig in till centrala Örebro. Vi vill höja parkeringsavgifterna i centrala Örebro för att motivera människor att ta bussen när möjlighet finns. Det ska aldrig vara enklare och billigare att ta bilen!

Örebro är en fantastisk sommarstad med ett stort utbud av allt från uteserveringar till teaterföreställningar. Dessutom så har vi sett de fördelar som kommer de sommar då Open Art har stängt av vissa gator för vanlig biltrafik till förmån för främst gående människor. Det skapar ett helt annat rum för människor och bjuder in till det myller av liv som uppstår. Vi tycker självklart att det borde bli ett återkommande inslag under sommaren i Örebro stadskärna.

- *Stäng av vissa gator för biltrafik under sommaren.*
- *Se över möjligheten att bygga ut nätverk av pendlarparkeringar längs kollektivtrafikstråk och utanför stadskärnan.*

Trafiksatsningar på Örebro landsbygd

I takt med att Örebro växer så växer även landsbygden. Därför behövs kommunikationer och kollektivtrafik som både underlättar för att bo och leva på landsbygden och som skapar ett hållbart samhälle och klimat. Vi måste minska bilåkandet och vår princip är att de som kan bör gå, cykla och åka buss, så att de som måste ska kunna ta bilen. För att boende på landsbygden ska ha samma möjligheter att välja bussen för sina ärenden i staden måste bussåkandet vara mer attraktivt än idag. Vårt långsiktiga mål att kollektivtrafiken ska vara avgiftsfri. Som ett delmål i detta har vi den långsiktiga ambitionen att återinföra 3-timmarsbiljetter, som ska gälla på alla bussar inom kommunens gränser, även de på landsbygden. Dessutom är det viktigt att biljettpriset ska hållas så lågt som möjligt då det skulle öka resandet med buss till och från landsbygden.

Vi måste göra det möjligt för personer utan bil och körkort att kunna bo på landet. Som en del i det ska det vara möjligt att alltid kunna ta med cykeln på bussen och att det finns bra cykelvägar till våra större tätorter på landsbygden. För att minska bilåkandet är det också viktigt att det finns möjlighet att parkera bilen eller cykeln vid hållplatserna längst landsbygdens kollektivtrafikstråk. För dem som måste ta bilen till stan, bör det finnas större pendlingsparkeringar utanför stadskärnan för att minska trängseln på vägarna.

- *Möjliggör att ta med cykel på alla bussar på landsbygden.*
- *Anlägg pendlingsparkeringar längst kollektivtrafikstråken och utanför stadskärnan.*

Landsbygd med utveckling, mångfald och delaktighet

I Örebro kommun ska klyftorna mellan dem som bor i stan och dem som bor i landsbygd minska. Vänsterpartiets nationella landsbygdsolitik kräver samordnade insatser på både nationell och regional nivå, men det är också viktigt att kommunen tar sitt ansvar för landsbygden.

Det kan till exempel handla om att skapa varierade boendeformer, så att exempelvis pensionärer kan flytta från sin villa till en bekvämare lägenhet, men fortfarande kunna bo kvar på landsbygdsorten. Blandade boendeformer är också viktigt för att locka nya grupper att bosätta sig utanför staden och för ett större underlag för kollektivtrafik. Vi ser gärna att vårt kommunala fastighetsbolag Öbo blir mer aktiva på landsbygden så att fler än de som vill eller kan köpa en villa kan bo på landet.

Kommunen ska ta vara på det engagemang och den kreativitet som finns hos människor och exempelvis arbeta tillsammans med företag och lokalt föreningsliv för att stimulera lokal bygdeutveckling. Kommunens näringslivskontor ska vara en naturlig del i arbetet med bättre näringsliv även på landsbygden.

Kommunen bör också se över vilka möjligheter som finns att samutnyttja kommunala lokaler även på landsbygden.

Utveckling av de gröna näringarna förbättrar tillgången på friluftsliv och rekreation för alla örebroare och ökar möjligheterna för arbetstillfällen på landsbygden. Det handlar inte bara om jord- eller skogsbruk utan också om besöksnäringen. Det ska tas i beaktning i alla kommunala markärenden. Avsteg från allemansrätten och strandskyddet är inte acceptabla och odlingsbara marker och naturvärden ska alltid skyddas. I Vänsterpartiets förslag om en plan för att öka sysselsättningen inom besöksnäringarna bör stort fokus läggas på naturturism på landsbygden.

Små och medelstora företag är viktiga för att bibehålla samhällsservice och ett aktivt näringsliv i hela kommunen. Vänsterpartiet vill förbättra möjligheterna för små företag på landsbygden att leva och växa. Kommunen ska också verka för en fortsatt utbyggnad av bredbands- och fibernät.

- *Verka för blandade boendeformer på landsbygden.*
- *Förstärk möjligheterna till företagande och mångfald på landsbygden.*
- *Planera för att stärka besöksnäringar på landsbygden.*
- *Se över hur lokaler kan samnyttjas på landsbygden.*
- *Kartlägg hur ensidiga villaområden kan kompletteras med flerbostadshus med hyresrätter.*
- *Bygg ut bredbands- och fibernätet i kommunen.*

Skapande och fysisk kreativitet

Bygglek var en på 70-talet inte helt ovanlig aktivitet för barn och familjer att besöka. Det var länge sedan som bygglekarna försvann men vid sommaren senast Open Art fanns det inslag av bygglek mitt i staden. Vänsterpartiet anser att det nu är dags att ta fram kreativiteten igen och erbjuda mer bygglek i Örebro för barn och ungdomar. Vi kan skapa en kreativ miljö i samarbete med fritidspedagoger, slöjdlärare, Komtek, naturskolan, kulturskolan med flera.

Tanken är en plats för att prova på att bygga, hamra, såga och skapa på många andra sätt. Det kan arrangeras på en permanent plats eller som en "pop-up"-lek under sommaren. Vi ser också att byggleken skulle kunna kombineras med stadsodlingar och projekt med återbruk.

- *Se över möjligheten att återinföra byggleken i Oskarsparken.*
- *Se över möjligheten att i samarbete med folkbildningen anlägga fler projekt med stadsodling.*

Långsiktig stöttning av folkbildningen

Folkbildningen spelar en viktig roll för demokratin och integrationen i vårt samhälle. Inte minst under de senaste åren har vi sett hur studieförbunden växlat upp sin verksamhet för att göra folkbildningsinsatser för alla nyanlända som kommit till vårt län och i vår kommun. Studieförbunden har gjort ett viktigt och nödvändigt arbete i flyktingmottagandet men signalerna från dem är att de skulle kunna och vill göra mer. I en progressiv kommun kan folkbildningen få spela en större roll än den gör i dag. Den ger möjligheter för alla, även de som inte har någon högre utbildning, att vidareutbilda sig och bredda sin kompetens. Tack vare folkbildningen får både unga och äldre, nya och gamla svenskar möjligheten att testa sina idéer, mötas och utveckla sig. Genom folkbildning utvecklas språk, kultur och praktiskt kunskaper men det knyts också viktiga kontakter mellan örebroare. Vi vill ge studieförbunden utökad möjlighet till folkbildning genom att höja stödet till folkbildningen. Vi vill även se ett utökat samarbete mellan folkbildning, kommun, studieförbund och högskolor. På sikt vill vi se en dubbling av stödet för folkbildningen, från dagens nivåer.

- *Utveckla samarbetet mellan folkbildningen och kommunen.*

Breddidrott viktigare än marknadsföring av Örebro

I Örebro har nyligen antagits ett idrottspolitiskt program som vi ställer oss helhjärtat bakom. Nu är det viktigt att förvaltningen kan jobba vidare för att låta dess andemening nå ut i föreningsliv och dess idrottsutövare.

Det är Örebrokompaniet som ansvar för att fördela medel till elitklubbar i kommunen. Det har visat sig att fördelningen av kommunala medel till elitidrott saknar jämställdhetsperspektiv. Idag tas bara hänsyn till vilken idrott som anses marknadsföra Örebros idrottsliv på elitnivå, vilket vi tycker är fel. Elitklubbarna ska istället ha som uppdrag är att inspirera unga och gamla idrottsutövare att börja, fortsätta och utvecklas inom den specifika idrotten men också att skapa liv, rörelse och underhållning vid exempelvis hemmamatcher och turneringar i Örebro. Att marknadsföra breddidrott, kan ha minst lika högt värde för kommunen som elitidrotten. Idrottslivet ska få medel för att kunna bidra med folkhälsa, underhållning och sociala möten i första hand, inte för att de bidrar med reklamtid i tv. Vi vill renodla Örebrokompaniets marknadsföringsuppdrag och lägga tillbaka ansvaret för fördelningen av elitidrottsstödet i fritidsnämnden som ska ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv i sin fördelningsmodell.

- *Förändra elitidrottsstödet och utveckla Örebros idrottsliv enligt idrottspolitiska programmet.*
- *Marknadsföringsstödet till idrotten ska fördelas i enlighet genter budgeting.*

4 Möjlighet att jobba – tid att leva

Vårt mål är att de som kan arbeta ska arbeta. I dag har vi grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden samtidigt som vi har yrken där vi har svårt att hitta rätt kompetens och där behovet kommer att vara ännu större i framtiden. För Vänsterpartiet är arbetsmiljön och kompetensförsörjningen oerhört viktig. Örebro kommun behöver bli en mer attraktiv arbetsgivare för att behålla och rekrytera personal och bli kvitt beroendet av bemanningsföretag i vissa yrken.

Vi vill också vända siffrorna som visar att utlandsfödda - framförallt kvinnor - har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Detta kan vi göra genom att utveckla den svenskundervisning som idag erbjuds på familjecentralerna för dem som är hemma med små barn så att steget vidare till studier, när barnet nått förskoleålder, inte blir så långt.

Vi vill satsa på yrkesutbildningar som ska kunna bryta den könssegregerade arbetsmarknaden och locka fler män in i omsorgsyrken och förskola. Vi vill också att det ska vara lättare för döva att söka och få ett jobb i Örebro kommun liksom för personer med andra funktionsvariationer. När det gäller feriejobb ska ungdomar med funktionsvariationer prioriteras varje år.

Att sänka normalarbetstiden är ett långsiktigt mål för vårt parti och sex timmars arbetsdag borde egentligen ha varit verklighet för längesen. I Örebro kommun vill vi börja införa olika typer av arbetstidsmodeller och arbetstidsinnovationer i de olika verksamheterna. Som ett första steg borde förvaltningarna ges möjlighet att arbeta fram olika modeller för arbetstidsförkortningar som kan passa just dem, allt för att skapa en hållbar arbetssituation för några yrkesgrupper som har idag sliter hårt. Det kan till exempel röra sig om att man går ner i arbetstid när man blir äldre eller en friskvårdstimme på arbetstid.

Politiska mål

- *Arbetsmiljön ska prioriteras för att behålla och rekrytera kvinnor, män och icke-binära som vill jobba i kommunen.*
- *Minska andelen timvikariat genom att höja grundbemanningen i äldreomsorgen och förskolan.*
- *Alla som anställs ska ha rätt till heltid och möjlighet till deltidsjobb.*
- *De delade turerna ska tas bort.*
- *Utred olika typer av arbetstidsinnovationer och arbetstidsmodeller i olika förvaltningar.*
- *Låt personal och äldre i omsorgen tillsammans arbeta fram ett nytt system för hur mycket omsorgstid som behövs.*
- *Hitta långsiktiga sätt att göra Örebro kommun till en attraktiv och mer demokratisk arbetsgivare. Ett av målen är att inte vara beroende av bemanningsföretag.*
- *Skapa ett upplägg för att underlätta handledarskap och mentorskap för nyanställda och praktikanter*
- *Jobba aktivt med yrkesutbildningar inom förskola och omsorgen med målet att också nå fler män.*
- *Minska arbetslösheten med fokus på personer med utländska bakgrund, samt satsa på attraktiva yrkesutbildningar i kommunala bristyrken.*
- *Utveckla svenskundervisningen på familjecentralerna.*
- *Upprätta en plan för ökad sysselsättning inom besöksnäringen.*
- *Inför en garanti på feriejobb för ungdomar med olika funktionsvariationer.*

En bättre chefsstruktur i välfärden

Införandet av New Public Managements principer i välfärden har också påverkat kommunens organisation och chefsstruktur. Mer kraft läggs på att mäta och jaga tid, istället för att stödja medarbetarna. Inom äldreomsorgen skapar det stora problem för personalstyrkan. Cheferna kan där ha väldigt många personer i sin personalgrupp vilket leder till att de anställda får väldigt lite stöd i sitt arbete. Det kan också leda till sjukskrivningar och stor personalomsättning. Vi vill utveckla chefstrukturen, framförallt inom äldreomsorgen, så att den byggs mer nerifrån och upp närmre personalen på golvet. Alla chefer ska ges förutsättningar att ge bra stöd till sina medarbetare med ett rimligt antal underställda. Det är också en förutsättning för att kunna ge stöd och en bra introduktion till nyanställda.

- *Utveckla chefsstrukturen inom äldreomsorgen för att förbättra personalarbetet.*

Arbetstidsförkortningar

Vänsterpartister har drivit igenom försök med sex timmars arbetsdag runt om i Sverige under flera år. Där det har införts har det gjorts som ett sätt att förbättra arbetsmiljö och hälsa inom kvinnodominerade välfärdsyrken. Exempelvis har det införts i äldreomsorgen där det visat bra resultat både med ökat välmående för personal och de äldre på boendet. Det har bedrivits i socialtjänsten där arbetsmiljön blivit bättre och det blivit lättare att rekrytera och behålla socialsekreterare. Det finns också privata företag som haft arbetstidsförkortning under flera decennier med goda resultat. Detta är väldigt positivt och även om det innebär en kostnad så överstiger vinsterna kostnaderna med råge. Nu är det dags att påbörja omställningen i Örebro.

Med förkortad arbetstid ökar den upplevda hälsan kvalitén höjs i verksamheten när personalen mår bättre på jobbet. Dessutom sjunker sjukskrivningstalen och färre vikarier behövs. Det blir det lättare att rekrytera och behålla kompetent personal och det är lättare att planera bort sådant som delade turer. Dessutom så får personalen mer tid för fritid, egen fortbildning och mer tid med familj eller vänner.

Det är hundra år sedan åtta timmars arbetsdag började införas, nu är det dags att vi tar framtiden till Örebro. Det är en jämställdhetsreform att sänka arbetstiden. Därför vill vi att kommunen ska börja arbeta aktivt med arbetstidsförkortningar inom äldreomsorgen och förskolan. Vårt mål är en sänkning av normalarbetstiden inom dessa yrken vilket skulle sänka stress och förbättra arbetsmiljön generellt, men också öka attraktiviteten att arbeta inom Örebro kommun.

- *Utred olika former av arbetstidsinnovationer och arbetstidsmodeller i olika förvaltningar i Örebro kommun med genomförande under 2021.*

Tryggare jobb, säkrare bemanning

För att ge en god omsorg för våra barn och äldre krävs det fler händer, fötter och hjärtan i verksamheterna. Bemanningen behöver också öka för att vi ska klara morgondagens utmaningar. Det höjer kvalitén inom äldreomsorgen och förskolan och ger den bästa arbetsmiljön för medarbetarna. Det blir lättare för kommunen att rekrytera personal när behovet ökar om arbetsmiljön och arbetsvillkoren är goda. Utgångspunkten är att personalen

inom omsorgen ska vara anställd på heltid med goda arbetsvillkor. Vi säger nej till dyra bemanningsföretag och satsar i stället på att ha nöjd personal som är anställd av kommunen.

Vi strävar efter en trygg situation för våra barn, för de äldre och för personalen, vilket innebär att det bör vara samma personal som återkommer. Därför vill vi öka bemanningen i verksamheten och minska andelen timvikarier. Om fler får trygga anställningsvillkor med rätt till full sysselsättning skapas en tryggare omsorg och bättre arbetsmiljö. I Örebro kommun är det viktigt för oss att alla anställda har rätt till heltidsjobb, utan scheman med delade turer.

Kommunen använder stora summor varje år i kostnader för timvikarier. Vi vill halvera timanställningarna och i stället erbjuda personalen trygga heltidsanställningar. Vi omvandlar hälften av nuvarande medel för timanställningar i barn- och äldreomsorgens verksamheter till en permanent höjning av bemanningen.

- *Öka bemanningen – halvera timanställningarna.*
- *Inför heltid som rättighet och norm för alla kommunala tjänster – deltid ska vara en valmöjlighet.*
- *Ta bort de delade turena.*

Kompetensförsörjning och en bättre arbetsgivare

Vänsterpartiet vill avskaffa New Public Management-styrningen som i dag finns bland annat inom omsorgen. Det är ett system som kommer från tillverkningsindustrin, som bygger på kontroll och som absolut inte har något i omsorgen att göra. Vi vill ge personalen inom välfärden mer makt över sin arbetstid och arbetsmiljö. Inom vård och omsorg vill vi ta bort detaljerade minutscheman och istället bygga upp ett nytt system där personal i samverkan med de äldre avgör hur mycket tid som behövs för varje moment. Detta har i andra kommuner visat sig inte bara ge en ökad nöjdhet bland de äldre utan också sparat pengar och ökat trivseln för de anställda. Anställda i Örebro kommun ska kunna vara stolta över sin arbetsplats och känna att de kan vara med och påverka sitt arbete och sin arbetssituation. Det skapar en arbetsglädje som i längden medför att personalen trivs med Örebro kommun som arbetsgivare. Som kommun behöver vi ligga steget före för att inte tappa kompetens eller få personalbrist. Vi ska inte behöva bli beroende av dyra osäkra bemanningstjänster.

Kompetensbristen är ett nationellt problem som vi redan märker av i Örebro kommun. Det är därför extra viktigt att kommunen har ett helhetsgrepp om hur vi blir en bättre arbetsgivare och samtidigt stöttar människor att utbilda sig inom våra bristyrken i välfärden. Målet ska vara att så mycket som möjligt av arbetet i kommunen utförs av egen personal, istället för dyra bemanningsföretag och konsulter.

- *Ge personalen egenmakt över sin arbetstid och skrota krångliga och stressande digitala planeringssystem.*
- *Se till att Örebro kommun blir en bättre arbetsgivare vilket därmed eliminerar behovet av bemanningsföretag och konsulter.*

Minska arbetslösheten

Alla människor som kan jobba ska ha rätt till ett arbete. En trygg inkomst ger människor större frihet. Örebro kommun behöver jobba ännu mer aktivt för att bryta beroendet av försörjningsstöd hos de grupper som fastnat där. I och med statens ogenomtänkta slakt av Arbetsförmedlingen så kommer kommunen tvingas att ta ett enormt ansvar för

arbetslösheten på ett sätt som de tidigare inte har haft. Förutom större ekonomiskt ansvar via försörjningsstöd krävs satsningar för att stötta individer ut ur arbetslöshet och där ser förutsättningarna olika ut. Den grupp som har svårast att få jobb är personer med utländsk bakgrund och skälen till detta är flera. Kommunen behöver aktivt jobba emot fördomar och rasism som gör det svårt för denna grupp att få jobb men också med att möjliggöra inträdet på arbetsmarknaden, bland annat genom utbildning, praktikplats med mera.

I kommunen finns flera yrken där bristen på arbetskraft och kompetens växer sig större och där behöver vi göra insatser för att matcha arbetssökande med yrkesutbildningar och andra kompetenshöjande insatser.

Genom tätare samverkan mellan kommunens bolag, näringslivet och kommunala verksamheter vill vi öka antalet arbetstillfällen kopplade till besöksnäring och turism i Örebro. För att skapa fler sådana arbetstillfällen och praktiktillfällen för personer som behöver en väg in på arbetsmarknaden behövs en plan för hur ett utökat samarbete kan utvecklas.

- *Minska arbetslösheten med fokus på personer med utländsk bakgrund, samt satsa på attraktiva yrkesutbildningar i kommunala bristyrken.*
- *Upprätta en plan för ökad sysselsättning inom besöksnäringen.*

Utveckla svenskundervisningen på familjecentralen

För den som har små barn och är föräldraledig är det svårt att delta i SFI eller annan utbildning. Kommer det flera barn tätt innebär det att introduktionen i språket och samhället kan bli uppskjuten flera år. Oftast är det kvinnorna som blir hemma med barnen och vars svenskakunskaper liksom utbildning och arbete blir lidande. För att korta sträckan och stötta föräldrarna att lära sig språket bör kommunen söka upp föräldrar genom familjecentralerna och se till att utveckla den svenskundervisning som erbjuds för föräldrar med spädbarn. Detta arbete pågår delvis idag men vi vill utveckla svenskundervisningen ytterligare då det är en mycket viktig åtgärd för att nya svenskar snabbt ska kunna etablera sig i det svenska samhället. Vi befärar att styrande partier istället kommer att skära ner på familjecentralerna, vi vill istället utveckla dem och göra dem mer tillgängliga.

- *Utveckla svenskundervisningen på familjecentralerna.*

Förbättra introduktionen för ny personal

Vi vill också förbättra och snabba på introduktionen för nya anställda genom att underlätta för handledare och erfarna mentorer. Genom att kunna avsätta tid och kraft som inte påverkar det vanliga arbetet tror vi att handledarna kan göra ett bättre jobb och att arbetsmiljön blir bättre för både befintlig och ny personal.

- *Skapa ett upplägg för att underlätta handledarskap och mentorskap för nyanställda och praktikanter.*

Arbetsmiljö inom äldreomsorg

Välfärden i Sverige, liksom i Örebro, står inför stora utmaningar där den största är bristen på kompetent och erfaren personal inom flera olika yrken. För att nå en äldreomsorg med god

kvalité krävs trygg och välmående personal. För det krävs att Örebro kommun ses som en attraktiv arbetsgivare och så är inte fallet just nu. Tvärtom är kritiken mot arbetsmiljön inom äldreomsorgen mycket skarp där personal slutar och sjukskrivningstalen är höga. Örebro kommun måste därför arbeta aktivt för att locka erfaren och kompetent personal till sig, framförallt inom omsorgsyрки. Det är också viktigt att ungdomar ser att arbete inom välfärdssektorn och Örebro kommun är en intressant framtid. För att lyckas med det krävs en progressiv personalpolitik och vi ser stora behov av omdaningar av arbetsmiljön inom äldreomsorgen. Vänsterpartiet presenterar därför ett paket med lösningar.

Vi vill fortsätta att höja lönerna för att utjämna inkomstklyftorna i kommunen. De allra flesta lågavlönade i kommunen är kvinnor som arbetar inom äldreomsorgen. Det är också yrkesgrupper tyngda av många delade turer. Delade turer är mycket negativt för personalens välmående och försvårar för deras återhämtning och planering av livspusslet. Under 2020 har vi tack vare ett samarbete med kommunstyret lyckats tillföra 10 miljoner kronor till de lägsta lönerna i kommunen. Det är positivt men bara ett litet steg och vi behöver fortsätta att förändra lönestrukturen i kommunen.

Det är viktigt att all personal inom äldreomsorgen arbetar med det de utbildats till och inte fastnar i administrativa uppgifter eller ges arbetsuppgifter som någon annan borde genomföra. Tekniska hjälpmedel och nya uppfinningar kan också ses som komplement och stöd till personalen, men ska aldrig ersätta händer, fötter och hjärtan i äldreomsorgen.

- *Ta bort schemaläggning med delade turer.*
- *Fortsätt att minska lönegapet mellan de med högst och lägst lön i kommunen.*
- *Verka för nyskapande metoder och arbetstidsmodeller för att förbättra arbetsmiljön inom äldreomsorgen.*

Kompetensförsörjning och jämnare könsfördelning

Behovet av personal i omsorgsyрки och förskolan kommer i framtiden att vara stort. Kommunen behöver därför jobba aktivt med kompetensförsörjning och göra det redan nu, ibland tillsammans med andra aktörer. Vi behöver exempelvis nå både ungdomar, äldre och nyanlända och ge dem rätt förutsättningar för ett yrkesliv samt uppmuntra till arbete inom välfärden där personalbristen snart finns. Vi vet att män i dag är kraftigt underrepresenterade inom omsorgen och inom förskolan. Vi behöver därför jobba med att utjämna denna obalans vid rekrytering. Det gynnar både jämställdheten i samhället genom en normförändring men det brukar även skapa ett bättre löneläge och arbetsvillkor att yrken har en jämnare könsfördelning. Målet att utjämna könsfördelningen inom dessa yrken behöver avspeglas i de utbildningar som erbjuds.

- *Jobba aktivt med yrkesutbildningar inom förskola och omsorg med målet att också nå fler män.*

Höj kompetensen i äldreomsorgen

För att höja kompetensen inom äldreomsorgen ska kommunen införa akademisk specialisttjänstgöring (AST) för sjuksköterskor. Det innebär att studenter som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor både studerar på universitetet samtidigt som de jobbar hos kommunen. För studenten innebär det en trygg och långsiktig plan för sin studietid och kommunen garanteras kompetensförsörjning inom ett specialismråde, till exempel palliativ

vård, gerontologi eller geriatrik. Även kommunens befintliga sjuksköterskor kan genom utbildningsanställningar vidareutbilda sig, utan att behöva leva på studiemedel, vilket ofta försvårar dessa karriärsdrag. I den mån medel genom regeringens satsning på Äldrelyftet, bör de användas för att förstärka och höja kompetensen på bemanningen i äldreomsorgen.

- *Utred möjligheten att införa akademisk specialisttjänstgöring (AST) inom äldreomsorgen.*
- *Vidareutbilda personal inom äldreomsorgen till undersköterskor genom äldrelyftet.*

Feriejobb - en första ingång i framtiden

Genom att tidigt få komma ut i arbetslivet förbättras chanserna att få en försörjning som vuxen. Eftersom arbetslösheten i dag är hög minskar tillgången till de vanliga sommarjobben. Med kommunala feriejobb kan vi se till att denna generation av unga kan ta sina första steg ut på arbetsmarknaden. Det ger också en liten inkomst under sommaren vilket många ungdomar har ett behov av i dag. En särskild garanti ska införas för att ungdomar med olika funktionsvariationer ska kunna få sommarjobba.

- *Inför en garanti på feriejobb för ungdomar med olika funktionsvariationer.*

Bilaga 1 Driftbudgetförändringar 2020

(Vänsterpartiets förslag på förändringar gentemot ÖSB 2021 visas i rött)

Driftbudget Barn- och utbildning

Programnämnd barn och utbildning	
Ram 2020, belopp i tkr	3 800 544
Justeringar inför 2021	
Volymkompensation	60 000
Hyrestrappa Änglandaskolan	600
Volymkompensation hyror	5 000
Lönkompensation jan-mars 2021	18 793
Riktat omprövningskrav hyror Örebroporten 2020	-4 000
Minskade bidrag från Migrationsverket för flyktingmottagande	-14 100
Finansiering Rekryteringscenter	-5 371
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-56
Omorganisation decentralisering av planerare	444
Återföring tillfälligt sänkta hyror för gymnasieskolan	7 000
Effektiviseringskrav generellt	-26 028
Ramförstärkning	74 028
Jämställdhetsarbete i förskola/skola & sex/samlevnadsundervisning	3 000
Feministiskt självförsvar	200
Förstärkning elevhälsan + transkompetens	1 500
Ram EÖFA 2021	3 921 554

Driftbudget Social välfärd

Programnämnd social välfärd	
Ram 2020, belopp i tkr	3 254 984
Justeringar inför 2021	
Volymkompensation LSS	23 700
Volymkompensation socialtjänst	6 000
Hyrestrappa Karlslund	1 000
Lönekompensation jan-mars 2021	12 363
Minskade hyreskostnader Ädelgårdens vård- och omsorgsboende	-301
Flytt av budget avseende Stifelsen Activa till Vuxam	-5 048
Minskning 14 platser på Askenäs vård- och omsorgsboende	-6 031
Finansiering Rekryteringscenter	-464
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-83
Omorganisation decentralisering av planerare	405
Förvaltarenhet	800
Effektiviseringskrav generellt	-30 633
Ramförstärkning	73 633
Satsningar mot våld i nära relationer	3 000
Stöd till Örebro tjejjour	500
Arbete mot hemlöshet	1 000
Ram EÖFA 2021	3 334 825

Driftbudget Samhällsbyggnad

Programnämnd samhällsbyggnad	
Ram 2020, belopp i tkr	709 777
Justeringar inför 2021	
Borttag tillfälligt tillskott till Kulturskolan 2020	-250
Borttag tillfälliga satsningar på kultur- och näringsliv 2020 Corona	-3 500
Open Art, flyttat biennalår	1 000
Lönekomensation jan-mars 2021	1 848
Finansiering Rekryteringscenter	-473
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-83
Internränta konstutsmäckning	105
Effektiviseringskrav generellt (*kultur/fritid undantas)	-5 609
Kommunal maskinpark	300
Extensiv parkskötsel	-500
Rättvis färdtjänst	4000
Ram EÖFA 2021	706 615

Driftbudget VUXAM

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2020, belopp i tkr	544 222
Justeringar inför 2021	
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende bidrag för flyktingmottagande	-6 000
Flytt av budget för Stiftelsen Activa från Programnämnd social välfärd	5 048
Lönekompensation jan-mars 2021	1 659
Finansiering Rekryteringscenter	-592
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-14
Omorganisation decentralisering planerare	345
Effektiviseringskrav generellt	-4 313
Sänkt effektiviseringsuppdrag	4 313
Klimat- & miljöjobbcentrum i Kvinnersta	2 000
Ram EÖFA 2021	546 668

Driftbudget Landsbygdsnämnd

Landsbygdsnämnden	
Ram 2020	6 263
Justeringar inför 2021	
Lönekompensation jan-mars 2021	7
Effektiveirngskrav generellt	-50
Sänkt effektiviseringsuppdrag	50
Ram EÖFA 2021	6 270

Driftbudget kommunledning

Kommunstyrelsen - Kommunledning	
Ram 2020	50 778
Justeringar inför 2021	
Återföring överfört resultat 2019	-4 599
Reducering 10 procent av budgeterat belopp partigruppsresurser	-335
Effektiviseringskrav generellt	-363
Minskade politikerkostnader (10%)	-4 600
Ram EÖFA 2021	40 881

Driftbudget Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelsen - Kommunstyrelseförvaltningen	
Ram 2020, belopp i tkr	395 823
Justeringar inför 2021	
Tillskott anslag för finansiering av Rekryteringscenter	6 900
Tillskott anslag för finansiering av Kommunikatör i beredskap	236
Borttag tillfällig satsning 2020 personalgåva m.a.a. Corona	-8 000
Borttag anslag för tillfälligt bidrag 2020 till Verdandi Örebokrets	-30
Omorganisation decentralisering planerare	-1 194
Lönekompensation jan-mars 2021	1 955
Utvecklingsuppdrag hänförliga till budgetdirektivet m.m.	-18 165
Verktyg för fortsatt resurseffektivisering	2 000
Effektiviseringskrav generellt	-3 005
Minskad admin, fler fasta anställningar BoU/SoV	-3 000
Minskad administration för privatiseringar	-17 000
Avskaffa LOV/LOU & återta vobo	-23 000
Effektivisering IT & Kommunikation	-2 000
Ram EÖFA 2021	331 520

Driftbudget Stadsrevisionen

Stadsrevisionen	
Ram 2020, belopp i tkr	3 894
Justeringar inför 2021	
Ram EÖFA 2021	3 894

Driftbudget valnämnden

Valnämnden	
Ram 2020, belopp i tkr	223
Justeringar inför 2021	
Ram EÖFA 2021	223

Driftbudget kommungemensamt

Kommunstyrelsen - Kommungemensamt	
Ram 2020, belopp i tkr	247 483
Justeringar inför 2021	
Uppräkning driftbidrag Nerikes brandkår	1 936
Lönkompensation Örebrokompaniet	299
Effekt av ingånga samarbetsavtal Arena Örebro	-75
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende bidrag City Örebro	-200
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende bidrag för hyra Vinternatt	-330
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende medfinansiering Alfred Nobel	-100
Höjd medlemsavgift SKR	25
Uppräkning driftbidrag Örebro läns flygplats	134
Utrymme för kompetensförsörjning	-5 000
Sociala investeringar, justerad finansieringsmodell	3 000
Borttag "Minskade klyftor"	-4 000
Borttag "Mötesplatser"	-3 000
Satsning Vivalla lär- kultur- och fritidscenter	3 500
Privatisera Örebro Airport	-17 021
Omprövning Örebrokompaniet	-3000
Ram EÖFA 2021	223 651

Kommungemensamma statsbidrag

Kommunstyrelsen - Kommungemensamma statsbidrag	
Ram 2020, belopp i tkr	-131 400
Justeringar inför 2021	
Minskat antal asylsökande som berättigar till statliga bidrag	34 100
Anpassning historiska utfall av statliga bidrag för maxtaxa	11 300
Ram EÖFA 2021	-86 000

Driftbudget KS förfogande

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2020, belopp i tkr	101 578
Justeringar inför 2021	
Tillfälliga satsningar näringsliv och kultur 2020 återförs	4 700
Tillfällig medfinansiering 2020 Personen Alfred Nobel återförs	100
Tillfälligt bidrag 2020 till Verdandi Örebrokrets återförs	30
Tillfälligt bidrag 2020 till Vinternatt återförs	330
Tillfälligt anslag 2020 Kulturskolan återförs	250
Lönekompensation jan-mars 2021	-36 625
Utrymme för driftkostnadskonsekvenser av investeringar 2021	63 761
Riktat omprövningskrav Örebroporten 2020 fördelas till PN BoU	4 000
Utrymme för generella kostnadsökningar	209 129
Utrymme för effekter av ny kostnadsutjämning	-37 000
Utrymme för oförutsedda behov	13 036
Framflyttade investeringar för asfaltsunderhåll	-500
Framflyttade investeringar för fordonsinköp	-500
Höjd andel återbruk i kommunens verksamhet och byggande	-7 000
Samutnyttjande lokaler	-5 000
Minskad köttkonsumtion	-3000
Minska dyra konsultkostnader & bemanningsföretag	-10000
Omprövningar KS/KSU oförutsett	-6 500
Ram EÖFA 2021	290 789

Finansiering

Finansiering	
Ram 2020, belopp i tkr	-221 188
Justeringar inför 2021	
Höjda personalförsäkringskostnader	-3 000
Sänkta pensionskostnader	-32 000
Sänkt semesterlöneskuld	5 000
Höjda kapitalkostnader till följd av ökade investeringar	-30 211
Ram EÖFA 2021	-281 399

ETT ÖREBRO FÖR ALLA 2021
VÄNSTERPARTIET ÖREBRO KOMMUN